

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Vesele božične praznike in srečno novo leto

usojata si prav od srca voščiti vsem cenjenim naročnikom, dopisnikom in drugim podpornikom kakor tudi bravcem našega lista

urednik in izdajatelj.

Vabilo na naročbo.

S prihodnjim letom nastopi naš list XXII. letnik. Kakor doslej, trudili se bomo tudi zanaprej vestno in pošteno, da postrežemo velecenjenim naročnikom in bravcem v vsakem oziru kar najbolje. Ne bomo delali preveč in prevelikih obljub, a storili bomo, kar se da v naših skromnih razmerah. Posebno pozornost bodo obračale „Dol. Novice“ na gospodarska vprašanja. Prinašale bodo zaraditega kakor dosedaj razne kmetijske članke, ki se bodo nanašali na naše domače razmere in ki bodo času primerni. — Da se ustvari med naročniki in uredništvom kolikor mogoče tesna vez, so „Dol. Novice“ pripravljene, sprejemati tudi razna vprašanja, ki se tičejo dolenjskega kmetijstva, in bodo na taka vprašanja rade odgovarjale zadej med „Gospodarskimi stvarmi“ s primernimi nasveti.

„Dolenjske Novice“ naj bodo v vsaki dolenjski hiši dober prijatelj, razumen svetovavec ter prijeten, zabaven družabnik. To je naš namen, in ne bomo se strašili nobenega truda, da to tudi izvršimo kakor je le v naših močeh. A da se to v resnici zgodi, prosimo tudi zveste podpore: obilo in redno plačujočih naročnikov ter zanesljivih in poštvalnih sodelavnikov. En sam človek ne zmore vsega in tudi ne vidi vsega; tudi tu velja, v združenju in edinosti je moč! Torej prosimo prav lepo, saj ne prosimo zase, ampak za dobro stvar, za blagor in napredek Dolenjske. Veliko stvari in razmer potrebuje pri nas na Dolenjskem pridnega dela in poštenega napredka. V to naj pomaga naš list, da vzbudi zanimanje za časovna vprašanja in potrebe, pa tudi pokaže pot rešiti jih. Trdna podlaga vsega dela in prizadevanja pa nam bo tudi zanaprej dvoje velikih idej: krščanska in slovenska. Da na tem temelju pripomoremo slovenskemu ljudstvu do prave sreče, v to pomagaj Bog!

Nekaj naročnikov je še zaostalo z naročnino za celo ali pol leta 1905. Prosimo taiste najvljudneje, naj nam blagovolé 2 kroni, oziroma 1 krono takoj odposlati. — Ob enem prosimo, naj se naročnina za prihodnje leto 1906 naprej plača, kakor je to edino pravilno in kakor imajo to uvedeno vsi drugi časopisi. V svrhu brezplačne dopošiljatve naročnine za „Dol. Novice“ priložimo poštno položnico.

GOSPODARSTVO.

Pokladajmo kravam dobro krmo!

(Konec.)

Pri krmljenju molznih krav je gledati na to, da dobijo krave dosti krme, drugič pa, da dobijo krmo,

ki je dobra in ki ima dosti redilne moči v sebi. Kar se tiče množine, mora dobiti krava toliko krme, da se pri vsakem krmljenju nasiti. Na 100 klg. žive teže se navadno računa po 3 klg. sena na dan; če je tedaj krava 500 klg. težka, potrebuje na dan poprek po 15 klg. sena. Seveda se je ozirati pri tem tudi na nekatere druge okoliščine, ki vplivajo na to, ali porabi žival več ali manj krme, tako n. pr. na ješčnost, na toploto hleva itd. Če imamo po zimi mrzle hleve, potrebuje žival več krme, ker jo rabi tudi za vzdrževanje telesne toplote. Ker nam pa tako porabljen krma prav nič ne zaleže, se vidi, kako napačno ravna jo tisti gospodarji, ki ne skrbijo v hlevu za potrebno toploto. Pa tudi čeja vpliva na to, koliko se krme porabi. V tem oziru je znano, da potrebujejo živali, ki se redno snažijo, manj krme kakor take, ki se zanemarjajo. Ne zapravljajmo tedaj krme z mrzlimi hlevi in z malomarno čejo!

Po drugi strani je pa gledati na to, da pokladamo krmo, ki ima zadosti redilne moči v sebi. Kdor poklada samo dobro seno ali otavo, daje dosti redilne moči. Kakor hitro pa začnemo pokladati tudi slamo in druga manj tečna krmila, potem je pa krma premalo tečna. V tem slučaju je treba tudi kaj boljšega dodati, recimo kakih otrobov ali druge močne krme, ako nam je na tem, da dobimo od svojih krav dosti mleka. Ker je dobro spravljena detelja nekoliko tečnejša kakor seno, se poleg detelje lahko poklada nekoliko slame, recimo eno četrtino. S takim mešanjem dobimo krmo, ki je podobne sestave in podobne tečnosti kakor seno. Kakor hitro pa pokladamo več slame, potem je treba dodajati tudi kaj boljšega v krmi, kakor n. pr. otrobov, oljnih tropin itd. Le na ta način bo krma dosti tečna in dosti dobra za molzno goved. Drugače pa ne. Pri nas smo primorani pokladati v zimskem času tudi slamo, ker pridelamo premalo sena in detelje. Zato je pa treba, da dajemo kravam tudi nekaj močnih krmil, če nam je na tem, da krave molzejo. Po drugih krajih pospešujejo mlečnost celo v tem slučaju, če dajejo kravam samo fino seno in otavo; to delajo s tem, da pokladajo ob enem toliko močnih krmil, kolikor se jih izplača. Zato se ni čuditi, da po teh krajih krave še enkrat toliko molzejo kakor pri nas. Seveda je treba za tako močno krmljenje tudi dobrih molznic, ki poplačajo te stroške. Pri nas dobe krave le v poletnem času krmo, ki je sama na sebi dosti tečna, ko jim pokladamo namreč zeleno krmo. Po zimi je pa reja skoro povsod pomanjkljiva in slaba. Naravni nasledek tega je potem seveda slaba molža in slaba rejenost naših živali. Živina postane čez zimo mršava in shujša, časih tako.

da komaj ostaja, kadar jo je treba k molži priganjati. To so razmere, ki se morajo izboljšati!

Če hočemo pri kravji reji imeti več dohodka, moramo krave dobro rediti. Najboljšo krmo je pokladati o času, ko nam krave največ molzejo. To je važno vodilo, s katerim se je treba tudi pri nas sprijazniti. Največ močne krme naj se poklada po porodu do prve tretjine brejosti. Z močnim krmljenjem v tem času se mlečnost najbolj pospešuje. Navadno krmo naj se pa poklada v zadnji tretjini brejosti, ko mlečnost pojema in usahne. V obče je pa delati na to, da se krave sploh dobro redijo, kajti letake krave so zares koristne. Dobro rejene živali se najbolj počutijo; pri takih živalih se telesna presnova in sploh vsa življenska opravila — seveda tudi tvorba mleka — najugodnejše in najbolj pravilno vrše. Pokladajmo toraj dobro krmo!

Koliko stane kmeta liter mleka?

Mleko se prodaja različno. Tukaj je po ceni, drugod je drago. Njegova cena se ne ravna po tem, koliko stane, ampak po tem, kako lahko se proda, koliko ga je na prodaj in koliko je odjemalcev. Kjer se mleko lahko proda n. pr. v okolici velikih mest, v industrijskih krajih itd., tam je cena visoka, kjer pa ni kupcev ne prilike za prodajo, tam je cena nizka. V Novem mestu se prodaja že od nekdaj po 7 kr. liter ali 10 kr. bokal, v Ljubljani po 8 kr. liter, v Jesenicah na Gorenjskem po 9 kr., v Bledu čez poletje po 12 kr. liter, v Trstu po 12 do 14 kr. liter.

Na kmetih je cena veliko nižja. Tam se dobi mleko po 5 in 6 kr. liter. Kjer delajo puter, dobe za liter mleka k večjemu po 5 kr. in povrh seveda posneto mleko. Še slabši je, če delamo maslo. Pri napravi masla dobimo večkrat samo 3 kr. za liter mleka. Iz vsega tega lahko izvajamo, da se kravja reja različno izplača, po nekaterih krajih bolj po drugih manj. V Ljubljanski okolici so letos hoteli povzdigniti ceno mleka na 10 kr. liter, a ni šlo, ker so se meščani tej podražitvi uprli. Tudi po drugih krajih se je začelo to gibanje.

Spričo razmer, ki so nastopile v zadnjih letih, ni nič čudnega, ako se govori povsod o podraženju mleka. Saj je vse dražje. Tudi na kmetih so se stroški pridelovanja močno povečali. Živina je postala dražja, krma je dražja, delo je dražje. Zaraditega se ni čuditi, ako je dobilo tudi mleko večjo vrednost in ako se zanj več zahteva kakor pred desetimi ali dvajsetimi leti. Ko se je hotelo v Ljubljani mleko podražiti, se je od nasprotne strani vse mogoče navajalo, mej drugim tudi razne budalosti kakor n. pr. da mleko kmeta nič ne stane, ker mu daje živina dosti dohodka z gnojem in delom itd. Nihče se ni takrat potrudil, da bi bil sestavil le približen račun in pokazal, kako se kmetu izplača reja molznih krav. Zato je pa prav umestno vprašanje, ki ga je stavil eden naših naročnikov in ki smo ga objavili v zadnjem našem listu.

Poglejmo si tedaj vso stvar nekoliko bližje in napravimo ta račun. Ako hočemo izvediti, koliko stane kmeta 1 liter mleka, izračunati moramo najprej vse stroške za rejo. Od teh stroškov je odšteti vrednost

teleta in gnoja, ostanek je pa razdeliti na množino namolzenega mleka.

Vzemimo za ta račun novomeško okolico in po prečne stroške za rejo ene krave, ki je 500 kg. težka in ki daje po 2000 litrov mleka na leto.

Stroški reje so v tem slučaju sledeči:

1.) Krma, 55 metr. stot. suhe krme (15 kg na dan)	
po 5 K	275.— K
2.) Stelja, 11 metr. stot. slame (3 kg. na dan)	
po 3 K	33.— "
3.) Strežba, primeren znesek	28.— "
4.) Stroški za hlev (primeren delež)	16.— "
5.) Stroški za svečavo, sol, zdravila	10.— "
6.) Stroški za hlevsko in mlekarsko orodje	10.— "
7.) Junčevina	2.— "
8.) Obresti od kupne cene (vrednosti krave) 4% od 240 K	9.60 "
Skupaj	383.60 K

V tem računu smo nalašč izpustili strošek za amortizacijo t. j. znesek, za katerega se krava v svoji vrednosti tekom leta zniža, to pa za to, ker upamo žival prodati brez izgube.

Od vsote 383 K 60 h je odšteti sedaj te le dohodke:

1.) Vrednost teleta	40.— K
2.) Vrednost gnoja (15 voz à 8 metr. stot.) po 4 K	60.— "
Skupaj	100.— K
Ako odštejemo od stroškov reje	383.60 K
dohodke v znesku	100.— "
ostane stroškov	283.60 K

kateri znesek je razdeliti na množino dobljenega mleka.

Ako to storimo ($283.60 : 2000 = 0.14$ K), vidimo, da nas stane 1 liter mleka 14 h ali 7 kr.

Ves ta račun je sestavljen pravilno, ker smo vpoštevali pri stroških reje vse, kar je treba v takem slučaju, tako da se lahko na tem računu vsak prepriča, v kakem položaju se nahajajo gospodarji in odjemalci.

Seveda dobi račun vse drugo lice, ako ne bi vpoštevali stroškov, navedenih pod št. 3.) recimo zato, ker opravljamo sami potrebna dela, potem stroškov pod 4.) 6.) in 8.) kar se pri nas navadno ne vpošteva ne od ene, ne druge strani. V tem slučaju bi znašali stroški reje 320 K, po odbitku teleta in gnoja 220 K, tako da bi stal liter mleka ($220 K : 2000 = 0.11$ K) 11 h ali 5½ kr. Ta račun pa kakor rečeno ni popolen.

Upamo, da bo s tem odgovorom ustrezno g. naročniku, ki je stavil to vprašanje, pa tudi vsem drugim, ki se zanimajo za vprašanje o podražitvi mleka.

Obrtnikom — rokodelcem.

Več let je preteklo, odkar se zavedni obrtniki potegujejo, da bi se ustanovil obrtni list, namenjen našim slovenskim obrtnikom. Marsikateri je prišel do prepričanja, da brez obrtnega glasila ni mogoče organizovati našega obrtništva in izboljšati njih gmotnega stanja ne v materijelnem in tudi ne v moralnem oziru. Kakor je treba vojskovodju zanesljivih zemljevidov, kateri mu kažejo neznani teren in druge važne postojanke v vojnem času, tako je potreba nam obrtnikom lastnega obrtnega glasila, katero naj nam bode vodilna zvezda v boju za naš obstanek. — Dosedaj smo bili navezani na tuje liste, iz katerih smo sprejemali razne važne novice, tikajoče se našega stanu. Večkrat so bile, sicer za naš stan važne novice, obdane s posebno kritiko od nam nasprotne strani; na ta način se je vedno le begalo obrtništvo, da so bili nekateri za, drugi proti. Dokaz temu zadnja poročila iz stalnega obrt-

nega odseka v državnem zboru. Ta poročila so bila proti nam v nasprotnih listih vedno drugače zavita, kakor so se imela v resnici glasiti. Marsikdo lahko ugane, kaj je temu vzrok; kakor vsako, za nas dobro stvar, hočejo nasprotniki tudi to že v kali zatreti.

Sedaj bomo imeli lastno glasilo in smemo mu zaupati, ker bode poročalo brez vsakega zavijanja le čisto resnico. Varovati ima namen obrtni stan, posebno pa malo obrtnijo zastopati na vseh važnih mestih. S tem se bode nudila prilika raznim obrtnikom, da izpostavijo svoje oglase, da se takorekoč dobe tam lažje obrtnik obrtnika vsak po svojih produkcijah. Enako bodo imeli naši trgovci in tovarnarji priliko se posluževati inseratnih prostorov, da pridejo v ožjo zvezo brez vsakih drugih stroškov posredovanja v dotiko z našimi obrtniki. — Obrtno glasilo bode nosilo ime „Slovenski obrtnik“, glasilo deželne zveze obrtnih zadrug za Kranjsko. Prvič izide 1. januarja 1906. Izhajal bode od začetka po dvakrat na mesec, tako da ga bodo dobivali naročniki vsaki mesec prvo in tretjo nedeljo gotovo v roke. Oblika ali velikost mu bode enaka „Dol. Novicam, obsegajoč 16 strani. Cena za celo leto 4 krone, kar je gotovo malenkost za tako obširen gospodarski strokovni list. Vsakdo si ga bode pustil na koncu leta vezati in tako si pridobil nekatere zelo važne spise in novosti, v inseratnem delu pa našel ob vsaki potrebi na ponudbo razne surovine in obrtne izdelke, katere potrebuje v izpopolnitev svojega obrta. Sklenilo se je takoj ob ustanovitvi lista, da ima zastopati strokovno-gospodarsko stališče v narodnem duhu. Da bi se pa tako dajala priložnost raznim židovskim špekulantom, da bi prišli tem potom v zvezo z našim obrtništvom, se odločno zavrača vsako tako sumničenje; list bode ravno radi tega imel veliko nalogo, da priporoča domače solidne tvrdke v trgovskem smislu, in le izdelke domačih proizvodov. — Število obrtnikov v naši deželi obsega čez 17.000, razven teh je po Štajerskem, Koroškem, Primorskem itd. veliko slovenskih obrtnikov, kateri bodo z veseljem posegli po svojem glasilu. Ako se četrtnina teh oglasi, je zagotovljen obstanek listu. Slehernega obrtnika dolžnost je sedaj, da se zaveda svoje naloge ter deluje med obrtniki, da pridobi čim več naročnikov. Obrtne zadruge naj blagovole po svojih močeh podpirati z denarnimi sredstvi to mlado podjetje, da se mu zagotovi trajen obstanek v korist in ponos obrtnemu stanu. Obrtne zadruge naj nabirajo naročnike, kjer pa istih še ni, pa kak drug zanesljiv obrtnik, kajti le s skupnim delovanjem zamoremo doseči uspeh. „Slovenski obrtnik“ poslal se bode mnogim obrtnikom na ogled, vsem pa vendar ni mogoče, ker se ne ve naslovov, in tudi stroški bi bili preogromni, dosežemo pa s tem nasprotno; da list pokažemo našim bližnjim sosedom, in tako poslani list eni osebi, se seznani z njim lahko deset drugih. Nabirajmo takoj od začetka oznanila (inserte), kajti prva številka je najbolj zanimiva, slednji jo pogleda že iz radovednosti, četudi ni obrtnik. Naročnike sprejema obrtna zadruga v Novem mestu in oglase za naznanila; kdor pa hoče poslati naravnost na upravništvo, naj se posluži naslova: „Deželna zveza obrtnih zadrug v Ljubljani.“

Upati je, da slednji obrtnik pozdravi to novo podjetje z največjim veseljem, želeč mu obilo blagoslova in trajni obstanek v srečo in korist našemu stanu. Obrtnik.

Politični pregled.

Badeni, Körber, Gautsch, vsi so čutili, da se je avstrijska poslanska zbornica v dosedanji obliki preživela, da s takim državnim zborom ni mogoče nič opraviti, da ga treba torej prenoviti. To je posledica svoj čas od liberalcev kar tje v en dan narejenega volivnega reda in poslovnika za državni zbor. Badeni in Körber sta poskušala, a spodletelo jima je in sama sta odletela. Baron Gautsch pa je začel bolj pametno: z novo volivno preosnovo hoče dobiti novo zbornico. Trden temelj mu dajejo pred vsem razne cesarjeve izjave, v katerih naglašajo potrebo volivne preosnove. Naš presvetli cesar se je izkazal tudi to pot modrega vla-

darja, ki ne prezre duha časa in njega potreb ter zahtev, marveč računa z njimi, med tem ko se tako mnogi kratkovidni politiki krčevito drže zastaranih naprav. In že zato mora biti vsak napreden politik za volivno preosnovo na podlagi splošne in enake volivne pravice. Baron Gautsch s svojim predlogom ustreza tudi ljudskim željam, katere so se javile v tako mnogih in velikanskih manifestacijah in demonstracijah širom države. Da, klevetniki so mu očitali, da je naročil te demonstracije, a on jih je hitro odpravil ter jim dokazal lažljivost te trditve. Nasprotujejo mu pač slovanski poslanci, a to ne radi stvari same, marveč radi tega, ker je dejal v svojem govoru, „da se mora vlada ozirati (pri volivni preosnovi) na zgodovinski razvoj države, davčno moč in kulturo narodov.“ S tem bi bili zavarovani Nemci i nadalje za svojo krivično nadoblast v Avstriji, in tega slovanski poslanci ne bodo dopustili! Temu je odločno ugovarjal načelnik poljskega kluba, kateremu sicer splošna in enaka volivna pravica ni všeč, in v tem smislu je zahteval poslanec dvorni svetnik Šuklje, da se pustijo vsi pomisleki, ki bi branili le nemško posest; vlada se mora pri razdelitvi mandatov ozirati na državne koristi, in te zahtevajo, da ne prezre naroda slovenskega in hrvaškega. — Bridke pa je slišal ministerski predsednik Gautsch v gosposki zbornici. Da plemstvo nima smisla za kaj tacega kakor je splošna in enaka volivna pravica, se ume, a da je tako zastalo za duhom časa, ne bi verjeli. In ti mogočni gospodje so ga napadli, da bi bilo vsakemu drugemu ušlo srce v hlače. A baronu Gautschu ni! Kar nič se jih ni ustrašil, ampak tako odločno in živahno se jim je ustavil, da so kmalu umolknili. Jako značilna je njegova opazka na očitane plemičev, da se boji demonstracij; dejal je, da se čudi, da nekateri politiki mislijo samo na bajonete, kadarkoli se zgane ljudstvo. — Knezoškof Jeglič je izstopil iz desnice gosposke zbornice, ker je načelnik grof Thun govoril zoper splošno volivno pravico. — Prva posledica neustrašenega odločnega nastopa barona Gautscha je bila ta, da je prišel polletni računski provizorij brez ugovora v razpravo, bil odkazan odseku in tudi tam vsprejet. Doslej se je tu vedno začenjalo obstrukcija. Gautsch torej nima vzroka odstopiti kakor so želeli nekateri. Vso predrznost Nemcev je razkril predlog posl. Steina: nemščina naj se določi kot državni jezik, volivna pravica naj se razširi s posebnim ozirom na predpravo nemškega naroda, Galicija naj bo sama zase, Dalmacija pa naj se priklupi Ogrski. Seveda je bil ta nori predlog odklonjen. — Dr. Šušteršič in tovariši so vložili nujni predlog, da se da po zadnjih povodnih oškodovanim na Kranjskem državna podpora; posl. Povše in tovariši zahtevajo podporo posestnikom, katerim je sneg polomil drevje; posl. Pfeifer predlaga podporo za pogorelce v Smečicu pri Krškem.

Ljubljanski občinski svet je dal tiskati načrt volivne reforme, ki pa sodi v koš, ker prav nič ne ustreza naprednim modernim zahtevam. Ali se mar napredni ljubljanski gospodje boje modernega napredka? O da, splošna in enaka volivna pravica marsikomu ni všeč, ker bi mu izpodnesla tla. Prav v čedni luči so se pokazali to pot socijalni demokratje! Njih list zahteva splošno in enako volivno pravico v vseh zastopih, a ljubljanski soc. demokrati se ne brigajo za

volivno preosnovno za ljubljanski občinski svet. Kdo to razume? Tukaj je nekaj zadej.

Za Belokranjsko železnico se je osnoval konsorcij. Predsednik je slovanski rodoljub grof Harrach; člani konsorcija so tudi dr. Šusteršič, advokat dr. Homan, dvorni svetnik Šuklje in tovarnar K. Pollak.

Turčija se je vdala vevlastem in dovolila finančno kontrolo v Macedoniji. Je vendar-le pomagalo ropotanje z orožjem.

Senat francoske zbornice (to kar pri nas gosposka zbornica) je 6. t. m. potrdil v poslanski zbornici sprejeti zakonski načrt „o ločitvi cerkve in države.“ Nova postava stopi menda v veljavo dne 1. jan. 1906. Katoličani se nič ne boje novih razmer: slabi, omahljivi bodo pač odpadli; a dobri, zvesti pa se združili tem tesneje. In tako se bo katoličanstvo le poživilo in pomladilo, kar je dobra posledica vsacega preganjanja in zatiranja.

Rusija je odtrgana od druge Evrope, ker so pretrgane skoro vse poštne, brzojavne in železnične zveze. Gotovo je toliko, da stavkajo spet razni stanovi: železničarji, poštni uslužbenci, tiskarji; uprli so se po nekaterih mestih (n. pr. Kijew, Sebastopol) vojaki, ktere so ukrotili le z orožjem: mandžurijska armada, ki je na poti proti domu, se je tudi uprla; car baje niti pred svojimi sorodniki ni več varen življenja; prebivalci beže iz Rusije; anarhisti pozivljejo narod, naj ne plačuje davkov. Velikanska zmeda vlada po celi Rusiji, in nihče ne ve, kaj naj počne in kaj bo.

LISTEK.

L u m p.

(Konec.)

Vaška cesta se mi zdi sedaj nekako plašna v sivih temnih barvah umirajočega jesenskega dneva. Tako čudno tesno mi je pri srcu. Poln takih občutkov dospem do žive glogove meje, ki obdaja Lipovčev vrt. Popolnoma mirno je ozračje, in noben vetrič ne zamaje megle nad drevesi.

Kar nekaj zašumi po suhem listju. Ženska stopa po vrtu od hiše sem. Mrak je že, a vendar jo spoznam: Lipovčevka je. Naglo stopa in razburjena gleda krog sebe, kakor da česa išče. Hipoma obstoji. Le za trenutek postoji kakor prikovana, potem pa se ji izvije iz prs jok in stok in krik in krčeviti vzdih; zamahne z rokami po zraku, in presunljivo obupen krik se razlegne v jesenski večerni mrak:

„Jezus! Jezus!“

In že sem v skoku čez mejo — — — Na spodnji veji jablane visi Frida, edini otrok Lipovčevke. — — —

Naglo odrežem z eno roko Frido in jo prestrežem z drugo, da mi počasi zdrsne na tla. Pogledam ji v obraz in takoj spoznam, da bil popolnoma brezuspešen vsak trud in poizkus, obuditi jo v življenje. Poklekнем poleg mrtve deklice v rumeno jesensko travo in molim, sam ne vem kaj. Poleg mene čepi Lipovčevka.

Ne premakne očesa od mrtve hčerke.

„Ti,“ mi lahno zašepeta, „veš, zakaj je to naredila? Sramota, učitelj, veš, sramota!“

Mraz mi gre po hrbtu in udih. Torej zato! Ne morem se ganiti in klečim še vedno kakor pribit. Kar se glupo zameji Lipovčevka in hlastno govori:

„Hahaha! Obesila si se? Misliš, da ti kaj pomaga? Pa bo vendar prišlo na dan, le čakaj me ti! Ha ha ha! Le čakaj, grem po očeta!“

Sveti Bog! Lipovčevki sta strah in boleost omračila pamet! Sedaj se strese, kakor da ji je šinila električna iskra

v telo; vstane. Sloni ob drevesu, in njej pri nogah leži nekoč tako lepa glava ljubega, mrtvega otroka. Zdi se mi, da mi je zastalo srce in da sem tudi sam mrtev med temi mrličji. Lipovčevka zamiži, usta se ji kremžijo in nategujejo, kakor bi hotela nekaj povedati, pa ne more. Vendar izpregovori in pravi s trudnim, otožnim glasom:

„Gospod učitelj, popolnoma pri pameti sem! Ali slišite? Nisem ob pamet! Poslušajte me, nekaj vam bom povedala! Lump — je — nedolžen! Takrat smo lagale, vse tri. Lump, ko je bil še učitelj, nas je včasih hudo pretepal. Zato smo se hotele znositi nad njim. Vedele smo, da učitelja radi tacihi rečij zapro v ječo. Tako se je enkrat zgodilo učitelju v bližnji vasi. Zato smo vedele.“ —

Zakričal sem, kar sem imel glasu in sape. In smrtno sovrašstvo se je vzbudilo v meni do te satanske ženske. Globoko užaljeno in zadeto je bilo v meni srce učitelja, ki je obžalovalo usodo tovariša, nesrečnega, uničenega, osramočenega. A ko pogledam na mrtvo, zastane mi glas in sovrašstvo utihne: nisem zavpil drugič in proklel že itak dosti kaznovane žene in matere. En čas še nemo gleda Lipovčevka zlatolaso glavico svoje hčere, in spet izpregovori:

„Eden je nad nami, učitelj, verjameš? Vedno sem se ga bala, a ničesar mi ni naredil in prizadejal. Samo moj otrok se je obesil, samo moj otrok!“

In nezavestna se zgrudi.

Ne vem kako sem prišel do Lipovčeve hiše; ne vem, kaj sem jim tam povedal, samo vpitje in kletev sem še slišal, potem onemorem tudi jaz. — Tema! —

Frida je pokopana. Zakopali so jo tam v kotu pokopališča, prav ko je cerkvenik odzvonil „Zdravomarijo“. Videl nisem nič, ker sem preveč hudo bolan. —

Lipovčevka je v norišnici. — Neozdravljiva! — Mislim na lumpa, ki je dejal pod križem: „Kaj ne, ti tam zgoraj, ti me boš zmasčeval!“

Lump, grozna je bila tvoja molitev; in nebo je moralo tvoji molitvi pridejati „Amen“, ker si bil tako zaničevan in preganjan in nedolžen revež. —

Ne vem, kdo mu je povedal prvi. Zarjul je kakor zver, ko je ušla tesni kletki, v kateri je dolgo časa pogrešala svobode, potem pa se je onesvestil in ležal tako tri dni.

Tacega sem ga našel; ko se je prebudil, smejal se je v enomer. Dejal sem, da mu bo vlada sedaj, ko je znana njegova nedolžnost, gotovo dala lepo pokojnino. Ni se zmenil za to. „Čemu mi bo pokojnina?“ je dejal. „Zmrzovati in prezebati ter prenašati lakoto in žejo sem se že navadil. A nekaj družega prosim.“

„No, kaj pa, le povejte. Če je le sploh mogoče ustrezem vam.“

„Gospod učitelj,“ je dejal in glas se mu je tresel, „prošnjo, veliko prošnjo imam do vas. Pustite — me — le enkrat — o samo le enkrat še — v šolo!“

Ginjenja me polijo solze. Stisnem mu roko.

„Gotovo, gotovo, ljubi prijatelj, nesrečni tovariš!“

Tedaj zauka in zavriska in strastno mi poljubljuje roki. Nepopisno je srečen in vesel, samo da sme v šolo, in ker sem rekel „prijatelj, tovariš“.

Naš gospod nadzornik ima blago, dobro srce, in naš gospod župnik tudi. Oba sta navzoča ko spremljam bivšega učitelja držeč ga za roko, v šolsko sobo.

Ko stopi stavec v sobo, zatisne oči, in solze mu polijo lica. Kdo bi povedal, kaj je vse v teh solzah, in kaj so vse oprale te solze!

In otroci hite k njemu in mu stiskajo roko. — —

Pomlad je prišla. Bivšemu lumpu smo preskrbeli čedno, prijazno sobico. Tam je zadovoljen, vesel in srečen prebil zimo. Velikrat sem bil pri njem. V gostilno ni šel ves čas niti enkrat ne.

Danes je v cerkvi prejel sv. zakramente. Potem pa je šel na pokopališče in nesel tri šopke samih pomladanskih cvetic, ki jih je sam natrgal. Dva šopka je položil na grobova onih dveh mladih žena, tretjega pa Fridi na grob tam v kotu pokopališča. Lipovčevka je bila namreč pokopana na pokopališču poleg norišnice.

Spravil se je bil z Bogom in z ljudmi. Na večer prav tistega dne ga je napadla huda slabost, in mirno je izdihnil naslonjen name svojo izmučeno pa sedaj pomirjeno dušo.

Ob njegovem grobu so peli učitelji iz okolice in šolarji, kakor je navada in se spodobi pri pogrebu učitelja.

Domače vesti.

(Osebna vest.) Fr. Dr. Celestin Liebsch, bivši sekundarij bolnice usmiljenih bratov v Kandiji, katerega je na potu v Nazaret zadela kap, je danes v ponedeljek dne 4. decembra iz bolnice usm. bratov v Aleksandriji v Jaffo srečno dospel, odkoder se odpelje v bolnico v Tantar. Desna roka in noge so popolnoma mrtve. Govoriti še ne more, a drugače je dobre volje. Zdravje se mu na vsak način povrača. P. Cyrillus Vràna. — G. c. kr. poštni azistent Fr. Jeglič v Rudolfovem je postal c. k. poštni oficijal.

(Umrli) je dne 9. t. m. v Kopanju č. gosp. župnik Fr. Augustin. Pogreb se je vršil dne 11. t. m. ob 9. uri dopoldne. — Pokojnik je služboval kot kaplan v Loškem Potoku, Kostanjevici, Št. Janžu in 18 let kot župni upravitelj in župnik v Kopanju. Srčna hiba je vzrok, da je moral še le 60 let star umreti.

(Občni zbor „Dol. pevskega društva“) vršil se bo dne 5. jan. 1905 ob 8. uri zvečer v društvenem lokalu po sledečem vsporodu: 1.) poročilo odbornikov in preglednikov letnega računa, 2.) volitev predsednika, 6 odbornikov, 2 namestnikov in 3 preglednikov računa za bodoče upravno leto. Tekom zadnjih 3 let udeležilo se je le toliko društvenikov napovedanih občnih zborov, da se je komaj zamogel konstituirati odbor, ki je že 3 leta vedno isti. Ker pa večina dosedanjih odbornikov eventuelne izvolive pod nobenim pogojem več ne sprejme, želeli je v interesu društva, da se letošnjega občnega zbora udeleži vsa tretjina društvenikov, katero število je po § 20 društvenih pravil za sklepčnost potrebno. V slučaju zopetne nesklepnosti pa se bo v smislu istega § društvenih pravil vršil dne 13. jan. 1906 ob isti uri, z istim vsporodom in ravnotam drugi občni zbor, ki sme ukrepati ob vsakem številu udeležnikov. O tem slučaju bodo društveniki pravočasno obveščeni po obeh ljubljanskih dnevnikih.

(Občni zbor „Narodne Čitalnice“) se je vršil dne 9. t. m. v čitalniških prostorih v Novem mestu. Izvoljeni so dosedanji odborniki, le g. O. Skale je odstopil.

(Narodna čitalnica v Novem mestu) priredi s sodelovanjem sl. Dol. pevskega društva dne 31. grudna 1905 običajni Silvestrov večer z igro petjem in plesom. Odbor.

(Poučno — zabavni večeri.) Drugi poučno-zabavni večer se priredi v četrtek 21. decembra t. l. v Tučkovi gostilni. Predaval bo g. vinarski nadzornik B. Skalicky o napravi botelskih vin. Predavanje bo združeno s praktičnimi demonstracijami. Pričetek točno ob 8. uri zvečer. — Zadnje predavanje je bilo dobro obiskovano, a želeli je, da se teh predavanj naši interesi še bolj udeležujejo.

(V cesar Franc Jožefovo bolnico) usmiljenih bratov v Kandiji pri Rudolfovem sprejelo se je meseca novembra 117 bolnikov. Koncem oktobra jih je ostalo 81, skupaj oskrbovanih tedaj 198. Od teh se je odpustilo 83 ozdravljenih, 23 zboljšanih in pa 7 neozdravljenih. Umrli so trije. Oskrbovalnih dni se je nabralo meseca novembra 2562. V oskrbovanju je ostalo koncem meseca 82 bolnikov.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu novembru 1905 je 199 strank vložilo 54.716 K 72 h, 174 strank vzdignilo 85.616 K, torej manj vložilo 30.899 K 28 h. 11 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 11.040 K. 204 menic se je eskomptovalo za 80.214 K. Stanje vlog 2.713.231 K 30 h. Denarni promet 376.025 K 56 h. Vseh strank bilo je 942.

(Brat Martin.) Velike priprave so se vršile za to igro in uspeh ni izostal. Prvič (dne 2. dec. v korist dijaški kuhinji) je bila čitalnična dvorana tako napolnjena najbolj izbranega občinstva, da premnogi niso dobili več prostora. To pot se je spet jasno pokazala občutna potreba po večji dvorani, in čitalnični odbor se bo moral prej ali slej vendarle sprijazniti s to mislijo, da se dvorana podaljša. — Vsi igralci in igralke so prav dobro rešili svojo nalogo ter želi obilo burne in zaslužene pohvale. Drugič so uprizorili to igro dne

8. t. m., spet pred polno dvorano, in gmotni dobiček v prid družbe svetega Cirila in Metoda je precej znaten. — Pri „Bratu Martinu“ obeh predstavah je čistega dohodka pri 300 K, kateri se porazdeli mej dijaško kuhinjo, dijaško podporno društvo in družbe sv. Cirila in Metoda.

(Akademija) priredi v soboto 16. dec. ob pol 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ javno predavanje. Predava g. prof. Reisner o „Telegrafu in električnem zvoncu“. Vstop prost in vsakomur dovoljen.

(Vabilo) na občni zbor, katerega priredi „Katoliško politično društvo za novomeški in belokranjski okraj“, v ponedeljek 18. decembra 1905 točno ob pol 11. uri v dvorani rokodelskega doma v Rudolfovem. Vspored: 1.) Pozdrav predsednika. 2.) Poročilo o društvu. 3.) Izkaz računov. 4.) Razni nasveti. 5.) Volitev predsedništva in odbora. Prosi se najvljudnejše, naj se vsi člani gotovo udeleže tega občnega zbora. Predsedništvo.

(Za novo „Ljudsko knjižnico“ v Kandiji) se snuje ustanovni odbor. Društvo ima biti nepolitično in zasnovano popolnoma na demokratski podlagi. Kdor se za to za naše dolenske razmere prepotrebno idejo ožje zanima, se vljudno vabi:

(Na prijateljski sestanek) v soboto dne 16. t. m. v gostilni „pri Lipi“ (gospa Al. Pintar) v Kandiji. Začetek ob 8. uri zvečer. Ako bo dovelj število občinstva in bo tudi sicer čas dopuščal, vrši se ob enem tudi poljudno predavanje in sicer zanimiv dogodek iz Miklavževega večera na Storiču l. 1899. Predava sklicatelj sestanka g. Franjo Pirc. Na vsak način pa pride poleg „Ljudske knjižnice“ v razgovor tudi:

(Božičnica v Kandiji), katero nameravajo prirediti rodoljubi iz Kandije in Novega mesta na dan sv. Štefana v salonu gostilne g. Windischer-ja v Kandiji, sicer brez vsacega obveznega, vendar pa kolikor mogoče značajno zabavnega vsprejeda. Svečanosti glavni namen je obdarovanje otrok raz božično drevesce. Na to se opozarjajo pred vsem stariši iz Kandije, Novega mesta in okolice, ki mislijo razveseliti svoje otroke s primernimi božičnimi darilci. Da bi pa se zamoglo obdarovati tudi nekaj onih zapuščenih in ubogih sirot, ki poznajo svoj „Kristkindl“ le iz milodarov ljudomilih človeških src, apeliramo na vse rodoljube in zlasti še na radodarnost našega narodnega ženstva, da v dosego tega humanega namena vsak po svoji moči kolikor mogoče prispeva. Vsak najmanjši dar, bodisi v denarji, bodisi v obleki ali nakitju za božično drevesce se sprejme hvaležnim srcem in za vse, kar kdo podari tem malim ubogim in zapuščenim, izreka podpisani v imenu veselicega odbora in namestu obdarovancev že na tem mestu najprisrčnejšo zahvalo — Bog vrni tisočerkokrat! Darovi se pobirajo potom okrožnice, v katero blagovoli vsak darovatelj vpisati svoje ime in prispevek. Imena darovalcev se bodo svoj čas prijavila. Stariši pa naj preskrbe, da bodo božična darilca za njih otroke vsaj že do opoldne sv. Štefana na lici mesta. — Več o tem na vabilih. Da se ta ljudomila svečanost sploh in čim sijajneje omogoči, želeli je, da se zgoraj omenjenega prijateljskega sestanka v soboto večer „pri Lipi“ udeleži čim več občinstva. Za veselici odbor Franjo Pirc, časnika.

(Poljudno predavanje) se vrši v nedeljo 17. t. m. v salonu g. Windischer-ja v Kandiji. Začetek ob 7. uri zvečer. Predava g. Franjo Pirc v zanimivem „viharju na Kvarneru l. 1903 in Avstrijski Rivijeri“. Ako bo dovelj občinstva, se predavanje raztegne tudi na opis „viharjev na Triglavu“.

(Silvestrov večer.) Odbor za božično veselico namerava prirediti tudi Silvestrov večer v Kandiji. Več o tem se bo svoječasno naznanilo.

(I. vinski sejm v Črnomlju,) katerega je priredilo mestno županstvo je prav dobro uspel. Udeležilo se ga je blizo sto vinogradnikov, ki so svoje poskušnje prinesli seboj in ponudili nad 1000 hl. prav dobrega, zelo okusnega vina. Zunanjih vinskih trgovcev sicer ni bilo, pač pa so si mnogi domači gostilničarji zaznamovali imena tistih producentov, katerih pridelek jim je najboljše vgajal, da bi, po stari belokranjski navadi, sklenili kupčijo ob sodu na licu mesta. Mestno županstvo sestavilo je ob enem zaznamek, v katerem so imena producentov, kakor tudi ponujena množina vina interesentom

na razpolago. Razvidi se, da je imel naš vinski sejm bolj informativen značaj. Dosegel je svoj uspeh tudi v tem, da so se vinogradniki s to zanje novo napravo seznanili in da so spoznali vrednost in veliki pomen iste za vinski promet na Belokranjskem. Posebno obilno so sejm posetili Kočevci, zlasti oni, ki imajo svoje vinograde v črnomaljskem okraju in so s tem pokazali, da jim je na napredku v vinogradništvu ležeče. Tem bolj nas je pa presenetilo, da so izostali mnogi znani belokranjski producenti, župani itd. Upamo, da se prihodnjic ne bodo takim jim koristnim napravam odtegovali, ker bi s tem pokazali, da nimajo smisla za napredek v gospodarstvu, ki je ravno na Belokranjskem vse podpore in pridnega delovanja potrebno. Vinskega sejma, ki ga je otvoril župan gospod Puhek, se je vdeležilo tudi mnogo uradnikov pred vsem g. okrajni glavar Parma, nadalje meščanov itd., ki so vsi zadovoljno pripoznali dobro kvaliteto letošnjega vinskega pridelka. Povodom sejma, je predaval c. kr. vinarski nadzornik gospod Skalicky o umnem kletarstvu in o pomenu vinskih sejmov, ter odgovarjal na mnoga na njega stavljena strokovna vprašanja. Državna vzorna klet v Novem mestu je pa dala na razpolago več vrst poskušanj svojega lastnega, po načelih umnega kletarstva šolanega belokranjskega vinskega pridelka navzočim interesantom, da so se lahko prepričali, kako ugodno upliva pravilno kletarjenje na kvaliteto vina.

(Stota operacija kile) v letošnjem letu se je izvršila v bolnici Usmiljenih bratov v Kandiji dne 27. novembra.

(Uradni dnevi na postajah državnih železnic.) Po odredbi c. kr. železniškega ministerstva vršili se bodo odslej uradni dnevi, ko more občinstvo dobivati vsakovrstnih pojasnil ozir. trgovine, obrti, kmetijstva ter tudi izročati svoje želje in pritožbe. Vršili se bodo ti uradni dnevi počenši z 1. decembrom t. l. v Novem mestu na postaji vsak 1. petek mesca in sicer januarja, marca, maja, julija, septembra in novembra. Če je ta dan praznik, teden pozneje in sicer tudi v petek.

(Zadeve poštne prometa v božični in novoletni dobi.) Ozirom na množiči se vožno-poštni promet v božični dobi priporoča se občinstvu, da se pri odpošiljanju vožno-poštnih pošiljatev na sledeče ozira: 1.) Radi izvanredno pomnoženega tovarnega prometa v tej dobi je priporočati, da se poštne pošiljatev, ako se hoče, da jih naslovljenec pravočasno udobi, ne oddaja še le prav zadnje dni pred božičem na pošto, marveč vže nekaj dni popred. 2.) Pošiljatve o katerih se želi, da bi bile onega dne odpravljene, katerega so bile na pošto prinešene, oddajati je v božični dobi najpozneje do 4. ure pop. Pozneje oddane pošiljatve se bodo odpravljale šele naslednjega dne. 3.) Posebno pozornost je obračati na to, da so pošiljatve dobro zavite in zaprte, ter da je naslov na istih dobro pričvrščen. Za male pošiljatve z majšno težo (do 3. kg), kojih vsebina ne trpi vsled pritiska in ne izpušča masčobe ali vlažnosti in koje niso namenjene daleč, zadostuje, da so v močan papir zavite in z vrvico trdno prevezane. Večje in težje pošiljatve, potem take, ki se pošiljajo v oddaljene kraje in slednjič one, v katerih se nahajajo predmeti, ki se lahko razbijajo, ali ki puščajo masčobo in vlažnost, morajo biti ozirom na vsebino, obsežnost, težo in vrednost vsaj večkrat zavite v močan papir, ali močno platno, oziroma morajo biti spravljene v košaricah, zabojčkih itd. Zaklopnice (škati) iz lepenke, osobito takozvani poštni kartoni so dovoljeni če nimajo znakov poškodbe. Divjačino, ki ne krvavi več, sme se pošiljati v posameznih komadih nezavito, vendar je bolje, da se pošiljanje nezavite pošiljatev po možnosti opusti, ker se naslovi takih pošiljatev lahko izgube. Pošiljatve z vsebino, ki se lahko razbije, se ima označiti na zavoju razločno se znamenjem stekla. Pri pošiljativah z lahko spridljivo vsebino, naj se napiše na spremnici dostavek „se naglo pokvari“ ter naj se ta dostavek z modrim ali rudečim svinčnikom krepko podčrta. Zavitek mora biti tako trdno zaprt, da se brez poškodovanja zapore ne more do vsebine. Pošiljatev brez naznačene vrednosti ali v vrednosti pod 400 kron v obče ni treba zapečatiti, če so zapor s pomočjo lepila, pečatnih znamk itd. pri potnih torbah, kovčkah in zabojih s pomočjo zaprtih ključavnic, pri sodih z dobrimi obroči, ali pa po nerazdeljivosti zadostno osigurjene. Pošiljatve v vrednosti nad 400 kron pa, kakor tudi vse pošiljatve z zlatom, srebrom, gotovino, vrednostnimi papirji, dragocenostmi ali pristnimi čipkami, mo-

rajo biti na koncih zavoja tolikokrat in tako zapečatene, da se zavoja brez poškodovanja pečatov ne more odpreti. Ako je zavitek s čem povezan, tedaj mora biti poveza tako pritrjena, da se je ne more odstraniti, ne da bi se pečatov pokvarilo. Z razločnim odtiskom pečata, s katerim je pošiljatev zaprta, se ima previditi tudi k pošiljati spadajoča spremnica. Vsako vožno-pošiljatev je brez ozira na pridejano pošto spremnico opremiti z naslovom, to je z imenom in priimkom naslovljenčevim in z imenom kraja, kamor je pošiljatev namenjena, oziroma je označiti okraj, ulico in hišno številko. Če le mogoče, naj se napiše naslov na zavoj sam; kjer to ni mogoče, se napiše naslov pri pošiljativah, katerih ni mogoče zapečatiti, lahko na listič papirja, katerega je pa treba celoma prilepiti na pošiljatev; ako je samo s pečatnim voskom pričvrščen, ne zadostuje. Pri pošiljativah, na ktere se ne more pisati in tudi ne papirja prilepiti (n. pr. nezavita divjačina) napiše naj se naslov na kos lepenke, usnja, lesa ali kake druge trde tvarine, ter naj se priveže istega z močnim sukancem ali vrvico na pošiljatev. Ker se velikokrat dogaja, da odpadajo naslovi od pošiljatev vsled mnogokratnega prekladanja pri izvanredno pomnoženem vožnem prometu, in ker se morajo take pošiljatve brez naslova na posameznih postajah komisijski odpirati, priporoča se pošiljativam samim še jeden naslov pridevati. Pri nezavite pošiljativah n. pr. divjačini, kaže pritrčiti na primernem mestu, n. pr. na sprednjih nogah še drugi naslov. Na pošiljativah, ktere morajo biti zapečatene, pripečatiti je tudi vrvico, s katerimi so iste zvezane. Posebno previdno morajo biti zaprte one pošiljatve, ktere so namenjene čez morje (n. pr. v Dalmacijo, Hercegovino itd.) ker se s takimi pošiljativami ne more tako skrbno postopati, kakor z onimi, ki se prevažajo po suhem. 4.) Na pošiljatve, katerih vsebina je podvržena vžitninskemu davku se opozarja še posebno. Pri takih pošiljativah, ki so namenjena v mesta, kjer je vžitninski davek vpeljan n. pr. v Ljubljano, Gradec, na Dunaj, v Prago itd., priporoča se v svrhu hitrejšega razdačenja, da se na naslovu zavitka, kakor tudi na spremnici označuje vsebina in pa tudi količina (kilo, liter, komad) ki služi za podlago pri določevanju vžitnine. Opozarja se dalje, da v božični dobi poštni uslužbenci ne utegnejo vstrezati sem in tja izraženi želji strank, da se jim pošiljatve zavijo, ter da se mora vsaka na pošto prinešena, ne po predpisih zavita pošiljatev brezpogojno zavrniti. Konečno se še omenja, da se bodo došle poštne pošiljatve v nedeljo (24. dec.) naslovljencem mesti enkrat, trikrat dostavljale. Tudi posluje poštni i brzojavni urad ta dan (24. dec.) razven blagajne v vsih oddelkih kakor ob delavnikih, posebej za poštne vozne pošiljatve pa tudi med 12. in 2. uro v sprejemu in oddaji. Božični dan (25. dec.) bodeta oddelka za pismene in vozne pošiljatve od 8. ure dop. do 4. ure pop. za stranke odprta. Na starega, (31. dec.) in novega leta dan, (1. jan.) pa bo posloval oddelek za pismeno pošto od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer.

Novomesto, v decembru 1905.

(Ogenj.) 4. t. m. je šel 26letni Andreas Tomič, iz Brestov, Draga na Hrovaškem, na kozolec Fran. Taborskij-a na Selh pri Ratežu, brez dovoljenja gospodarja spat. Ob 5. uri družega jutra se zbudi in si išče poti iz kozolca. Ker je bila še tema, svetil si je z žveplenkami tako neprevidno, da je kozolec zažgal, kateri je z vso slamo in mrvo, ter pod njim spravljenim poljskim orodjem zgorel. Skoda znaša 1000 K. Ko je Tomič kozolec videl goreti, bežal je preplašen v Rudolfovo se gg. orožnikom naznanit, kateri so ga po natančni poizvedbi sodniji izročili.

(Napad.) Na državni cesti, ki pelje iz Novega mesta v Žabjovas je bila dne 8. t. m. posestnica Žibert-ova iz Žabjevsi napadena od nekega lopova, ki jej je hotel denar iz žepov pokrasti. — Dne 3. t. m. je bila pa na cesti proti Grmu napadena šivilja Zurč-eva iz Gotnevasi, ko se je vračala o mraku iz mesta domov. Oba slučaja omenjamo radi tega, da opozorimo orožništvo na neke sumljive osebe, ki se klatijo v novomeški okolici in stanovnike same ob mestu, da naj imajo pazno oko na tuje osebe.

(Nezgoda.) Po noči na 8. t. m. so gg. orožniki iz Rateža našli na travniku blizu Orehovice nekega spečega moža. Isti je bil od mraza in boleznin tako oslabele, da so ga komaj k zavesti spravili in v hišo Franka prenesli. Ko se je nekoliko

ogrel, povedal je, da se zove Martin Rozman, 61 let star, doma iz Cerkelj okraj Krško. Revez je božjasten in ga je v noči domov grede ta strašna bolezen napala. Ko bi ga ne bili gg. orožniki našli, bi bil skoro gotovo umrl. d.

(Dovolitev treh semnjev na „Veseli gori“ pri Št. Rupertu na Dolenjskem.) Deželna vlada je dovolila tri letne in živinske semnje na „Veseli gori“ pri Št. Rupertu, ki naj se vrše dne 27. aprila, četrtek pred binkoštno in 27. oktobra in ako bi bil na ta dan nedelja ali praznik, pa naj bode na to sledeči dan.

(Koledar za kmetovalce 1906.) Dobili smo novo prepotrebno gospodarsko knjigo. Tvrška I. Bonač v Ljubljani je izdala jako pripravno ročno knjižico „Koledar za kmetovalce“, katero je strokovno sestavil g. mlek. nadzornik J. Legvart. Vsi drugi narodi že imajo take žepne kmetijske zapisnike, le slov. narod je bil izjema. Naprednejši posestniki so se posluževali nemških koledarjev, kateri so ne le jako dragi, ampak tudi zelo pomanjkljivi in ne za naše razmere pisani. Naš koledar je pa izborno sestavljen, tako, da bode vsakemu vzoren svetovalec v vseh gospodarskih zadevah. Vsebina je: Koledar za l. 1906, pošne določbe, živinoreja, mlekarstvo, vinoreja, kletarstvo, sadjereja, živinozdravilstvo, različne za kmetijstvo važne postave, različne tabele za merjenje lesa, poseben zapisnik za knjigovodstvo in vpisovanje delavcev, zapisnik za beležke itd. Knjižica je jako okusno in pripravno v močno črno platno vezana. Upamo, da bode ta knjižica veliko pripomogla v povzdigo našega slov. kmetijstva in jo vsakomur toplo priporočamo. Cena koledarju je samo K 1.80, s pošto 2 K in opozarjamo na današnji in-serat. Dobiva se tudi pri J. Krajec nasl. v Novem mestu.

(„Naša moč,“) glasilo slovenskega delavstva, 1. štev. je izšla dne 9. t. m. Kakšen je list, ne vemo, ker ga nismo dobili, ker pa vemo, da je v najboljših rokah, ga priporočamo našemu delavskemu in obrtnemu stanu.

(Društvo sv. Jeronima v Zagrebu) je izdalo za leto 1905 sledeče knjige kot književni dar svojim udom: 1.) Danica. Koledar i ljetopis društva svotojeronimskega za prostu godinu 1906. Cena 40 vin. 2.) Ivan pl. Radić: Voče i njegove upotreba. Cena 1 K 50 vin. 3.) N. Lockyer: Astronomija ili Nauka o zvijezdama. Preveo dr. Milan Šenoa. Cena 40 vin. 4.) Dobar je Bog, pripovest, napisao Stjepan Graković. Cena 50 vin. 5.) Ruske narodne pripovijetke, preveo M. Divković. Cena 50 vin. Imenovano društvo prav zelo priporočamo vsem hrvaščine zmožnim Slovincem.

(Današnji list) obsega štirinajst strani.

Gospodarske stvari.

— (Kmetijski pouk.) Kmetijska podružnica priredi to nedeljo 17. t. m. pouk o izboljšanju mlekarstva v novomeški okolici, v nedeljo 21. t. m. pa pouk o pravilnem zasajanju sadnega drevja. Pouk se vrši od 9. do 10. ure dopoldne v podružničnem prostoru, v hiši g. Jakšeta v Novem mestu. — Zadnjo nedeljo je predaval g. vinarski nadzornik B. Skalič o pretakanju vina. Pouk je bil prav zanimiv in potreben, le škoda, da ni bila udeležba mnogoštevilnejša. Govornik nam je podal vse potrebne nasvete, kedaj naj se vino pretaka in kako naj se pretaka in je vse primerno utemeljeval, tako, da si je lahko vsak napravil sodbo, ali je ravnal dosedaj pravilno s svojim vinom ali ne.

— (Šotna stelja.) Letos je veliko pomanjkanje stelje. Zaradi vedne moče ni bilo mogoče napraviti potrebne stelje. V tej stiski priporočajo kmetijska družba porabo šotne stelje. Šotna stelja je napravljena iz posušene in na strojih raztrgane šote. Ta stelja, ki se na nekaterih večjih posestvih redno rabi, ima to prednost, da popije veliko več skalnice kakor druga stelja in da pridržuje v sebi tudi ves smrad, ki se dela iz gnoja. Šotni nastil delajo v tovarni pri Škofelci pod Ljubljano. Od tam jo tudi kmetijska družba dobiva in razpošilja. Šota je stisnjena v bale po 100 kg. in se oddaja le v celih balah po 2 K. Kdor želi poskusiti s to steljo naj se obrne na c. kr. kmetijsko družbo v Ljubljani in naj pošlje potreben denar naprej. Za vsako naročitev je posebej dati tudi 25 vinarjev za pošne in druge stroške.

— (Pokladanje oljnih tropin) se priporoča pri dobro molznih kravah, če mleko zlahka prodajamo, zlasti v tem slučaju, če mešamo med krmo tudi slamo. Slama ima malo redilne moči v sebi, zato izdajo pa toliko več oljne tropine, ki so bogate na beljakovinah in tolščah. Pokladajmo jih po 1 kg. na dan. Le škoda, da so te tropine zmeraj dražje. Lanene tropine stanejo danes v Ljubljani 20 K 100 kg., sezamove po 18 K 100 kg.

— (Gnoj je treba tlačiti.) Po naših gnojiščih se za gnoj nič ne stori. Namesto da bi ga poravnali in tlačili po vsakem kidanju, ga puščamo v nemar. Tam leži v kupcih, kakor ga namečemo. Če se ti kupci kaj znižajo, znižajo se vsled lastne teže. To ni pravilno ravnanje. Tak gnoj se slabše razkrajja, razen tega uhajajo iz njega najboljše plinaste snovi. Popravimo vendar te naše napake, saj nas to ne stane ne truda ne stroškov. Po vsakem kidanju naj se gnoj lepo poravna in potlači, najbolje z živino, katera naj ga dobro shodi in stlači. Storimo to! To malo delo se nam dobro izplača.

— (Premiranje goveje živine) se je pri nas na Kranjskem čisto opustilo. Prej je država vsako leto podpirala taka premiranja in dajala v ta namen precej podpore, v zadnjih letih je pa odtegnila to podporo, dasi bi bilo tudi pri nas potreba, spodbujati še nadalje naše živinorejce k reji boljše in lepše živine. Po Švici je živina tako lepa in dobra, živinorejci sami so tako vneti za stvar, da bi človek mislil, da tam ni treba več nobene spodbude in nobenih podpor od strani države. Vendar se tam vzlic lepemu napredku še zmeraj prirejajo taka premiranja in država jih izdatno podpira. Pri nas bi pa bilo nujno potrebno, tudi na ta način pospeševati živinorejo, a ne stori se ničesar več v tem pogledu. Sedaj so začele občine same skrbeti, da se prirejajo zopet premovanja in da se tudi na ta način spodbujajo živinorejci k reji boljše živine. Tako je občina Gorje na Gorenjskem dala 200 K v to svrhu. Občina Predvor na Gorenjskem daje tudi premije za lepe bike. To je res posnemanja vredno! Če morajo občine za toliko potrebnih in nepotrebnih reči denar preskrbovati, zakaj bi ne žrtvovala nekaj za namene, ki so gospodarjem naravnost koristni?

— (Katere kokoši neso po zimi.) Tu in tam se sliši, da je kako kokošje plemo posebno dobro za nesenje jajc po zimi. Takega plemena, ki bi se s tem odlikovalo, pa prav za prav ni. Kakor uče izkušnje, je za zimsko nesenje jajc vsako plemo dobro, ki sploh pridno nese. Najbolje za to so mlade kokoši, jarchke, ki so se v zgodnji spomladi izvalile in ki so začele že v poznem poletju nesti. Ako skrbimo pri teh za dosti gorke kurnike ali hleve in drugič za dobro pičo v zimskem času, pa bodo nesle. Z odbiranjem najboljših takih kokošij za plemo, dobimo lahko kokoši, ki bodo tudi po zimi rade nesle.

Naznanila mestnega magistrata.

(Seja občinskega odbora v Rudolfovem) z dne 25. novembra 1905. 1.) Čitanje zadnjega zapisnika z dne 13. oktobra 1905, št. 1501. Zapisnik se prečita ter odobri. G. župan odgovori interpellantu g. Maselju, da ker ni imel mandata zastopati pri Prešernovi slavnosti, se iste ni udeležil, knjižice „Slava Prešernu“ so se v 200 izvodih naročile. Nadalje se spominja g. župan smrti bivšega večletnega odbornika g. Antona Vrtačiča in naznanja, da se je pogreba udeležil mestni zastop ter pozivlje gg. odbornike, da v znak sožalja vstanejo raz sedežev. Tudi poroča g. župan, da je g. Anton Vrtačič zapustil 1000 K za ubožni zaklad. — G. župan poroča, da je bil ravnokar zakon za 5% vodovodno naklado v deželnem zboru sprejet. — 2.) Poročilo županstva: Prodaja drv iz mestnega gozda. G. župan naznanja, da je v mestni hosti 60 do 70 m drv za prodati ter predlaga, da se iste prodajo po 4 K meter in sicer med revnejše sloje. Predlog se sprejme. O prošnji g. Franc Seidla radi prodanih smrek. G. Franc Seidl se podaljša zadnji rok, da poseka smreke do 15. decembra, iz hoste pa spravi do 31. dec. t. l., sicer zapade cela varščina. O oddaji dimnikarskih del za l. 1906, 1907 in 1908. Dimnikarska dela se oddajo g. Viljumu Bernardu za 3 leta, 1906, 1907 in 1908 po 118 K. O oddaji mestnih voženj za l. 1906. Mestne vožnje za l. 1906 se oddajo, in sicer: šuto za cesto g. J. Ferliču za 1 K 80 h m³, pesek za ulice g. I. Mogoliču za 3 K, zidarski pesek g. I. Mogoliču za 3 K, in pesek za cement g. I. Mogoliču za 3 K 40 h, dražba za „loco-vožnje“ se bo pa še enkrat razpisala. — 3.) Poročila gospodarskega odseka. O prošnji strojevodja Jožefa Perpar v Stopičah radi naprave svinjaka. Poročevalec g. Rohrman. Po debati se sklene, da se ta zadeva vrne gospodarskemu odseku v natančno poizvedovanje ter poročanje. O napravi lope na sejmišču. Glede lope na sejmišču predlaga gospodarski odsek, da se ista opusti. G. Skale priporoča ter pojasni, da se ista nujno potrebuje posebno pri slabem vre-

menu pri pregledovanju živinskih potnih listov. Na to predlaga g. župan, da se glede naprave ene premakljive lope pooblasti gospodarski in policijski odsek, da dogovorno določita prostor ter v najkrajšem času dotično premakljivo lopo pustita napraviti, potrebni kredit naj se pa za to napravo dovoli. Predlog se soglasno sprejme. O prošnji g. Grom radi odškodnine. G. Ogorentz prebere razne zapisnike, kateri so se sestavili o priliki oglada na lico mesta. Na to se predlog odseka sprejme, da se prošnja zavrne. O ponudbi g. Franc Kenda za razsvetljavo mestne dvorane z gazolinom. — Ponudba g. Franc Kenda se sprejme ter se naroči luster s 5. lučimi za mestno dvorano. — 4.) Poročilo upravnega odseka o priznanju domovinstva. Domovinstvo v Rudolfovem se podeli Janezu Hočevar, hišni posestnik h. št. 195. 5.) Poročilo policijskega odseka radi zglaševalnih predpisov v mestni občini. Policijski odsek predlaga, naj mestni odbor naroči županstvu, da se s pričetkom leta 1906 zglaševalni predpisi natanko izvršujejo na podlagi zakona iz l. 1854. Ta predlog se sprejme. — 6.) Poročilo ubožnega odseka. Oddaja cesar Franc Josipove jubilejne ustanove. Cesar Franc Josipova jubilejna ustanova se podeli sledečim: Franc Avžin, Franc Godina, Mariji Mihečič, Mariji Papež, Mariji Fischer, Neži Zagar, Mariji Radež, Amaliji Hočevar, Jozefi Reške, Janezu Jazbec, Luciji Jazbec, Mariji Zajc, Antoniji Stopar, Ani Lepič, Jožefu Florjančič, Ilovar otrokom ter trem Dergančevim otrokom. Oddaja podpore iz gospe Wepustek-ove zapuščine. Wepustekova ustanova se podeli Jeri Papež in Meti Kalčič. Prošnje za podpore. Angelu Pitaku v Žičah se poviša mesečna podpora od 8 na 12 K. — 7.) Poročilo starešinstva o oddaji dijaške Giseline ustanove in o oddaji dijaške cesar Franc Josipove jubilejne ustanove. Giseline ustanova se podeli dijaku II. gimn. razreda Rudolfu Turk, cesar Franc Josipova jubilejna ustanova pa dijaku I. gimn. razreda Emanuelu Petrič. — 8.) Slučajnosti. G. Rosman kot načelnik policijskega odseka prebere časopis „Naš List“, ki izhaja v Kamniku, v katerem ga neki dopisnik napada kakor da bi se mestnim stražnikom krivica godila ter da bi bil sam brez vednosti odseka kaj ukrenil, povdarjajoč posebno, da se vai ukrepi store dogovorno z odsekom kakor tudi z županstvom. G. Maselj potrjuje, da je policijski odsek v tej zadevi še preblogo postopal. Po debati, katera se je vnela v tej zadevi, stori mestni odbor sklep, da postopanje g. načelnika policijskega odseka popolnoma odobrava. Na to izjavi g. Rosman, da mu je to v popolno zadovoljenje ter ne zahteva, da bi županstvo poslalo kaki uradni popravek na uredništvo „Naš List“. Pač pa obžaluje, da se še dobi kak pošten slovenski časopis, kateri sprejema tako podla poročila, kakor jih v zadnjem času pošiljajo z Dolenjskega. To gotovo ni v čast ne Dolenjski, ne nam Slovencem, ako se ljudi napada brez vzroka in le radi tega, da si taki revolver-dopisniki denar služijo in nad njim neljubim osebam znašajo. Tudi pišejo o terorizmu, a ga sami najhuje kultivirajo, kajti vsakdo bode napaden, kdor jim ni po volji. G. Hočevar kot izvoljeni član iz mestnega odbora v okrajnem cestnem odboru poroča sledeče: Tukajšnji okrajni cestni odbor je v svoji seji dne 18. nov. 1905 sklenil, da preloži in popravi sedanjo okrajno cesto med Birčnovasjo in Šmihelom. A ta preložitve bi bila zelo neumestna, ker bi vključ temu še ostali nepotrební klanci ter nje sedanja širina od samo 4 m. Klanci bi že radi tega morali ostati, ker ima sedanja cesta povprečni padec 12—14% in bi se isti v najugodnejšem dali — a le deloma na 7% in ne manj znižati, kakor se je inženier Anton Smrekar vže l. 1901 v svoji izjavi izrekel. Da pa to ni ugodno za tovrsto vožnjo, je pa več ko samo ob sebi umljivo sosebno še, ako se da temu lahko odpomoči, kakor ravno tukaj in celo z mnogo manjšimi stroški. Ako se le upošteva, da bode samo odkup posestev za preložitve te ceste mnogo stal, kaj pa še proga sama, kajti za korekcijoniranje bode treba dokaj odkopavanja in nasipavanja. A kljub temu ostal bode pa še klanec od Spodnje Kandije pa do državnega mostu, kateri je pač najhujši in sicer tako naporen, da se ga z lahkim vozmi težko zdelo, a s tovorom je pa prava muka za ljudi in živino. In to sosebno v zimskem času, ko se sleherni dan dovažajo drva ter se živino grozno muči in je mnogokrat po brez priprave nemogoče izpeljati. Vsemu temu se da izogniti, ako se cesta pod Birčnovasjo preloži ter pod Ruperčvrhom izpelje do Pogancev, kjer bi prišla na državno cesto. Ta proga bi bila mnogo krajša in manj strma, kajti imela bi komaj 5% padca. Bila bi tudi mnogo cenejša, kajti odkup sveta za preložitve bi odpadel — in to ni malenkost — kajti g. dr. Gorjani odstopi njegovo zasebno cesto, katera pelje od Ruperčvrha do Pogancev do državne ceste — brezplačno in da tudi zastoj ves material, kar bi se ga rabilo za fundiranje in posipanje te proge. Ta proga je pa dolga 3,5 km. in skoz in skoz 5 m široka. Fundirane je res samo na 2,5 m, a kaj bi stalo, ako se še druga polovica fundira, ko se dobi kamen brezplačno, gotovo ne mnogo. Tudi so ob tej cesti uže napravljeni potrebni cestni jarki in vodni prelazi za odtok. Treba bi bilo le v dolžini od 1800 m na novo izpeljati cesto čez Stransko vas do Birčnevasi. Da bi bilo to mnogo cenejše, bode pač vsakdo priznal. Ako se pa še upošteva, da bi ta nova okrajna cesta prišla v Pogancih na državno cesto, tako bi pa odpadlo okrajnemu cestnemu odboru zopet čez 2 m ceste za vzdrževanje. Dovolim si še opomniti, da od Ruperčvrha naprej do mesta sploh ne bi več vozili tovrstni vozovi, ker ako se preloži na Pogance, ni takih posestnikov na tej progi, sploh pa nimajo nič tovara za dovažati in odvažati, kajti ves promet tvori iz gozdov v Dobindolu in njega okolici. To okrajno cesto rabijo poleg nas Novomeščanov posestniki iz sledečih vasi: Mali in Veliki Podljuben, Gorenje in Dolenje Mraševo, Uršnasela, Drandul, Gorenje in Spodnje Lakonce, Jama, Laze, Birčnavas, Stranskavas, Rejnuše, Gotnavas, Zabajavas, Cikava, Slatenec, Smolinjavas, Ragovo, Krka in Kandija, ker vsi ti imajo svoje gozde v tem kraju, odkoder dovažajo les in drva. Od cestnega odbora nasvetovana proga bi pa služila v korist izključno samo za vasi Škrjanče, Šmihel in Spodnje Kandijo. A tudi tej zadnji bi odgovarjala od nas naprosena proga, kajti od hiše g. Kastelica v Kandiji (pri državnem mostu) bi bilo dovažanje — v Spodnje Kandijo — ko je navzdol gotovo lahko in lažje voziti, kakor nam vsem v ta grozno mučni klanec. Kakor se torej iz vsega razvidi, bila bi ta od mene nasvetovana proga ne samo precej cenejša — 70 do 80 000 K — temveč tudi za občini blagor pripravnejša. In gotovo so okrajne ceste radi tega tu, da se lahko dovažajo tovore, ne pa samo z lahkim vozički prepeljava. Prosim torej slavni občinski odbor,

da sledeče sklene: Mestnemu županstvu naj se naroči, da ugovarja pri velesl. deželnem odboru proti sklepu tukajšnjega okrajnega cestnega odbora z dne 18. nov. 1905 glede preložitve okrajne ceste od Birčne vasi do Šmihela, ter da se naprosi velesl. deželni odbor, da naroči tukajšnjemu okrajnemu cestnemu odboru, da dá narediti proračun in načrt za to od mene nasvetovano preložitve, to je, od Birčnevasi čez Stranskovas do Pogancev, kajti kar bode ta proga cenejša (za 70—80.000 K) vzdržavala bi se sedanja okrajna cesta od Ruperčvrha do Šmihela oziroma Kandije tudi lahko na dalje in to od obresi od prihranjenih tisočakov in za lahke vožnje bi bila še vedno prav dobra. G. dr. Slanc je tudi za to, a je mnenja, da ugovarjati se proti sklepu ne da, ker je okrajni cestni odbor autonomen, pač naj se velesl. deželni odbor v tem smislu prosi. G. župan izraža upanje, da bode velesl. deželni odbor gotovo tudi tej prošnji ugodil in sicer ker bode uvidel, da je navedena proga v prošnji veliko cenejša in mnogo pripravnejša in ker se okrajne ceste gotovo ne delajo v korist le posameznim posestnikom in osebam, pač pa celemu kraju. Konečno se sprejme soglasno predlog g. Rosmana, kateri se glasi: Mestnemu županstvu se naroča, da se takoj na lico mesta o preložitvi okrajne ceste od Birčnevasi dalje natančno informira ter pri velesl. deželnem odboru potoma prošnje potrebno ukrene, da se bode preložitve tako izvršila, da bode za splošno korist in kolikor mogoče po ceni. — Ker se nihče več ne oglasi k besedi, gospod župan sejo zaključí.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Veleč. g. župnik J. Pavlovčič 6 K. Veleč. g. župnik I. Šalehar 10 K. Čast. g. kaplan Štefan Trškan 5 K. G. Fr. Možina, posestnik 4 K. G. M. Mramor, posestnik 5 K. G. Adolf Pečjak, sodnijska poravnava 5 K. Po g. dr. K. Slancu, dvakrat 10 K in (drugič 70 K) sodnijske poravnave, skupno 80 K. Dobrotniki iz Novega mesta in Kandije za mesec december 40 K. Bog obilno poplačaj dobrotnikom. Oskrbništvu ubogih dijakov pa daj novih darov, ker pri tej draginji gre letos jako trdo. Dr. J. Marinko.

Vremenska opazovanja v Novem mestu novembra 1905.

Nadmorska višina: 200 m.

Opazovanje	zračni tlak v mm	temperatura	oblačno		moč vetra po 10 stop. skalah	dež	
						višina v mm	dnij
maksimum: 1)	720.0 (18. zj.)	15.30 (20. op.)	70 krat	3 krat	70 krat	240	22
minimum: 2)	752.0 (14. op.)	— 5.0 (27. zj.)	1 krat	2 krat	1 krat		
7. uri zj.:	740.8	4.30	9.8	1.8			
2. uri opol.	740.8	4.80	9.0	2.4			
9. uri zv.	741.3	5.50	8.4	2.0			
srednje:	740.9	6.50	9.0	2.3			

1) Popolnoma oblačno, vihar.

2) Popolnoma brezoblačno, brez vetra.

Zahvala.

(283)

Zgubil sem vsoto 630 kron, a gospod Mihael Mramor in njegova gospa soproga sta mi jih pošteno ne vsakih odstotkov vrnila, v katerih prodajalni mi je denar na tla padel, ne da bi jaz to opazil, za kar se jima tem potom najiskrenejše zahvaljujem.

Franc Jakše iz Škrjanč.

Zahvala.

Damski odbor za prireditve gledališke igre „Brat Martin“ v korist novomeški dijaški kuhinji, dijaškemu podpornemu društvu in družbi sv. Cirila in Metoda, se po dvakratni prireditvi te igre, ki je imela izredno lep uspeh, tem potom pri srčno zahvaljuje v prvi vrsti vsem igralcem, osobito pa gospej in gosp. prof. Reisner za uzorno vodstvo, sploh vsem, ki so k prireditvi igre kakor si bodi pripomogli, kakor tudi sl. občinstvu, ki je s svojim nepričakovano mnogobrojnim obiskom pomagalo doseči doberdelni namen.

Loterijske številke.

GRADEC,	2. decembra	45	75	35	78	36
TRST,	7. decembra	51	85	74	55	11

STANOVANJE.

V Kandiji hiš. št. 4 (pri Bobnarju) se takoj odda stanovanje, obstoječe iz treh sob.

Več pove g. profesor dr. Marinko.

(289-0-1)

Razglas.

Mestno županstvo ukazuje v smislu avstr. min. odloka z dne 15. febr. 1857, drž. zak. št. 33, da mora vsakdo, bodisi lastnik, oskrbnik ali drugačni upravnik kakšne hiše, vsako stranko, ki se preseli v stanovanje, brez razločka na to, če ji je stanovanje prepuščeno brezplačno ali za plačo po preteku treh dni pri mestnem uradu naznaniti.

Ravno tako so tudi vsi uslužbenci, posli, pomočniki in učenci v gori navedenem roku od delodajalcev pri mestnem uradu naznaniti.

Za prenočevanje tujcev upravičeni gostilničarji in imetniki prenočišč morajo dospelje tujce praviloma še na dan njih prihoda zglašiti pri mestnem uradu.

Kadar pa tujec dospe tako pozno, da v mestnih uradnih urah ne more biti zglašen, tedaj se mora zglašiti prvi prihodnji dan najkasneje do 9. ure dopoldne.

Vsak gostilničar in imetnik prenočišča mora imeti od mestnega urada parafirano tujsko knjigo, v katero so oblastveni organi upravičeni vsakčas pogledati.

Kdor bi se temu ne pokoril, bode, ako ne spada prestopok pod kazenski zakon, c. kr. politični oblasti v kaznovanje izročen.

Mestno županstvo Rudolfovo,

dne 10. decembra 1905.

(287-0-1)

Razglas.

Podpisano mestno županstvo naznanja vsled sklepa občinskega odbora z dne 9. decembra 1905, da bo od 15. dec. t. l. nadalje blagajna mestne občine odprta za stranke

le vsaki torek in petek od 10. do 12. ure dopoldne.

Vsa plačila se zamorejo s čekom c. kr. poštne hranilnice pri c. kr. poštnem uradu vplačevati. Dotične tiskovine za to se dobijo brezplačno pri mestnem uradu med uradnimi urami.

Mestno županstvo Rudolfovo,

dne 10. decembra 1905.

(288-0-1)

Lepa božična drevesca

— vsake velikosti oddaja — (292)

graščinsko oskrbnništvo Rupčevrh.

OZNANILO.

(286-2-1)

Posestnik Vukšinič Marko iz Rosalnic št. 23 pri Metliki prodaja iz proste roke svoje

posestvo

obstoječe iz hiše št. 23, ki ima dve sobi, vežo ter spodaj dve kleti, dalje iz pōda, hleva ter tako imenovanega kisa, okoli poslopja se nahajajočega sadnega vrta, njiv, travnikov, pašnikov, loze in sicer deloma v občini Rosalnice, deloma Metlika. Meri 2 ha 28 arov. Cena 8000 kron. Druge podrobnosti pove lastnik sam.

V Rosalnicah, dne 10. grudna 1905.

Marko Vukšinič.

Razpis dela.

Radi oddaje stavbe trirazredne ljudske šole v Prečni pri Rudolfovem vršila se bode

v četrtek, dne 21. decembra t. l.

v šoli v Prečni s pričetkom ob 10. uri dopoldne

zmanjševalna dražba.

K tej dražbi povabijo se vsi podjetniki s pristavkom, da se iste vsak ali sam ali po pooblaščenju lahko vdeležijo in da mora še pred pričetkom dražbe pri dražbeni komisiji vložiti 5% varščino od vsote tega dela, za katero namerava staviti ponudbe. Do pričetka dražbe se sprejemajo tudi pismene ponudbe, katere je kolekovati z 1 K, takim ponudbam naj se priloži omenjena 5% varščina in naj so iste sestavljene po § 2 splošnih pogojev.

Oddajo se sledeča dela in vsako posebej ali pa skupaj:

1.) Zidarsko delo	16.998-82 K
2.) Kamnoseško delo	136 80 "
3.) Železni nosilci in vezi	1.915 95 "
4.) Tesarsko delo	2.803-38 "
5.) Pokrivanje strehe	942-39 "
6.) Kleparsko delo	837 69 "
7.) Mizarsko delo	1.797-— "
8.) Ključavničarsko delo	751-50 "
9.) Pleskarsko delo	505 16 "
10.) Slikarsko delo	103-66 "
11.) Steklarsko delo	275-65 "
12.) Pečarsko delo	1.100-— "
13.) Znotranja uprava	1 832-— "
Vsota	30.000-— K

Dotične stroškovnike in pogoje si vsakdo lahko ogleda v navadnih uradnih urah pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet Rudolfovo,

dne 30. novembra 1905.

(282)

Koledar za kmetovalca

spisal državni mlekarski nadzornik J. Legvart.

Prepotrebni ročni zapisnik za slov. kmet. podružnice, posestnike, trgovce, mlekarje itd.

Najlepše božično ali novoletno darilo za zadružnike, kmetske sinove itd.

Vsebina:

Koledar za l. 1906. — Poštne določbe. — Živinoreja. — Mlekarstvo. — Vinoreja. — Kletarstvo. — Sadjereja. — Živinozdravništvo. — Vazne postave. — Zapisnik za knjigovodstvo. Zapisnik za beležke itd.

Cena močno v platno vezane knjižice z žepnicama 1 K 80 h, s pošto 2 K.

Pri naročilu od 10 komadov višje se razpošilja poštne prosto, na kar opozarjamo posebno kmetijske podružnice.

Naroči se pri založništvu

Iv. Bonač v Ljubljani.

(284)

Novi zvezek 15.

Krištof Šmida

bo v par dneh izšel pri J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Mehko vezan 60 v, trdo vezan 80 v brez poštne.

Prostovoljno prodaja svoje lepo posestvo

s hišo vred in z vsem gospodarskim poslopjem (285-2-1)
Franc Kresal, vas Kal, pošta Dobrniče (Dolenjsko).

SADNO DREVJE

in sicer prav močne jablane in hruške, same moštнице

ima na prodaj

kmetijska šola na Grmu. Jablane so po 50, hruške
pa po 60 vin. komad. (291-0-1)

(56-12-10) **Jaz** ne poznam v dosego nežnega, čistega lica in odstranitev pég, boljšega in vspešneje delujočega zdravilnega mila kot je znano
Bergmann-ovo lilijino milo
(znamka: 2 rudarja)
tvrdke Bergmann & Co., Tečen ob Elbi.
Dobi se komad po 80 h pri:
lekarn. S. pl. Sladovič in v trgovini A. Oblak v Novem mestu.

Dobro izurjen

kovaški pomočnik

se sprejme takoj pri

Peter Gorupiču,

(254-3-3)

kovaču v Kandiji pri Novem mestu.

UČENEC

(277-2-2)

ki ima veselje do čevljarke obrti

se takoj sprejme

pri Lovro Puš, čevljarjem mojstru

Rudolfovc, Glavni trg.

Vodstvo deželne kmetijske šole na Grmu pri
Novem mestu išče

kravarja in konjarja.

Plača po dogovoru, pa za obadva gotovo dobra.

Nastop obedveh služb takoi.

(272-0-2)

Vrtnarskega učenca

sprejme v uk vodstvo deželne kmetijske šole na Grmu.

Uk traja tri leta in se vrši praktično na vrtu, ustmeno pa v šoli, v kateri posluša učenec tele predmete: zelenjadarstvo, sadjarstvo in čebelorejo. Ves čas uka ima vrtnarski učenec prosto hrano, prosto stanovanje in obleko ter obutev. Po dokončanem uku dobi učenec spričevalo, v katerem se ga imenuje vrtnarskim pomočnikom. Vrtnarski učenec mora biti vsaj 16 let star, krepak, zdrav, priden, slovenskega jezika tudi v pisavi popolnoma zmožen ter poštenega značaja. Kdor želi svojega sina v ta razpisani uk dati, pride naj z njim na Grm v dogovor. (290-0-1)

V Kandiji pri Rudolfovc je iz proste roke na prodaj veliko posestvo

obstoječe iz dveh hiš, hleva, svinjaka in kozolca. Pri hišah se nahaja lep vrt, njive in travnik.

Več pove lastnica

(94-0-14)

Zofija Kastelic v Kandiji.

Iz proste roke se prodaja

(222-0-4)

posestvo na Kamencah

tri četrt ure od Novega mesta, katero obstoji iz hiše, kleti, svinjskega hleva in kozolca, obsetve je do 15 mernikov. Cena jako nizka in se za denar tudi počaka.

Več se izve pri upravnistvu „Dol. Novic“.

Droben krompir in smreke

so po ceni na prodaj na grajščini

Strugi, pošta Novo mesto.

(248-0-4)

Prodaj

svojo novo vilo v Novem mestu.

Jos. Medved v Gorici.

(195-0-7)

JOS. MORAUC

Glavni trg — Rudolfovo — Glavni trg

priporoča svojo bogato zalogo

najrazličnejšega manufakturnega in modnega blaga

za dame in gospode, kakor: fino angleško sukno, cajn, bela kontenina, Chiffone, porhante, cvilhe, fino moško perilo, kravate itd. itd.

Različna konfekcija za dame, kakor: fine jopice, pelerine itd. — Bogata zaloga krasnih nagrobnih vencev. — Prave ruske galoše z znamko „Prowodnik-Riga“.

(278-2-2)

Priporočam se velespoštovanjem Jos. Morauc.

Dobro in po ceni!

Dobro in po ceni!

Kdor želi po ceni in dobra darila za božič in novo leto

(271-2-2)

potrudi naj se v prodajalno

gosp. Friderik Tandler-ja v Rudolfovem na Glavnem trgu

kjer je bogata izber igrač in galanterijskega blaga po tovarniški ceni, različnih okraskov za božično drevesce, lepih knjig s podobami, različnih novoletnih in umetnih razglednic, mnogovrstnega beriva za staro in mlado itd. itd.

===== po izvirnih cenah. =====

Prodaja vina.

Imam v kleti več sto hektolitrov pristnega belega, črnega in rudečega starega in novega vina, domače rakije, brinovca in finega namiznega olja iz oljk po primerno nizkih cenah.

Ivan Pujmann,

(229-12-4)

vinogradnik in trgovec (Vodnjan Dignano-Istra).

Najboljša pristna vina

priporoča po najnižji ceni

(146-3-3)

Antonija Lakner v Kandiji

nasproti žagi g. Košiček-a.

2 FANTA 2

dobrih in poštenih starišev se sprejmeta takoj v trgovino mešanega blaga v uk pri

Anton Verbiču, trgovcu v Sevnici.

(274-3-2)

Nova hiša na prodaj!

Hiša št. 41 v Žabji vasi se iz proste roke proda. Hiša je pripravna za kacega penzionista ali uradnika. Zraven je tudi do dva joha posetve, hlev, svinjak in kozolc. Proda se pa tudi sama hiša s sadnim vrtom. - Prodajam tudi nad studentem v Žabji vasi zemljišče za stavbo hiš, na katerem se nahaja pesek in kamenje, po 1 krono kvadratni meter.

Več se izve pri lastniku A. Nečimer v Zabji vasi ali v Rudolfovem št. 60.

(246 4-4)

Dva dijaka

(273-2-2)

se takoj sprejmeta v stanovanje oziroma tudi na hrano.

Več se izve pri upravnistvu „Dol. Novic“

(153-11-10)

se dobé le pri

SINGER Ko.

akc. družba za šivalne stroje
NOVO MESTO, Glavni trg 88.

Svarimo s tem najnujnejše svoje odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi trgovci pod imenom „izvirne Singerce“. Ker mi svojih strojev nikdar ne oddajamo takim trgovcem, obstoje taki „izvirni Singerjevi stroji“ k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke dobljenih šivalnih strojev, za katere ne moremo niti prevzeti kako poročstvo, niti doposlati posamnih delov.

(184-0-7)

Deček

iz poštene hiše, kateri ima veselje do mesarske obrti in je ljudsko šolo dovršil, se sprejme takoj pri

Jos. Windischerju
v Kandiji pri Novem mestu.

Ne več v hotelu Koklič

ampak

v hiši g. Apolonije Zorc

v Rudolfovem, Glavni trg št. 94

ordinira od 4. decembra naprej

zobozdravnik

M. U. dr. A. PRAUNSEIS

iz Ljubljane, Marijin trg 3

(267-2-2)

in sicer kakor do sedaj tudi za naprej redno vsak pondeljek in torek.

Vsakovrstne zobe in plombe.

! POZOR !

(262-5-3)

Meseca oktobra t. l. odprl sem v Št. Jerneju

ključavničarsko obrt

v hiši g. župana Polanca. Izdelujem vse, od najpriprostejšega do najfinejšega, umetno kakor tudi stavbeno ključavničarstvo. Vsa naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Pri zunanjih naročilih naj se blagovoli vposlati vzorec. — Se priporočam slavnemu občinstvu.

Z odličnim spoštovanjem

J. Pirkovič.

VIZITNICE

jako pripravno darilo za božič in novo leto

priporoča

tiskarna J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

Bratje Brünner

(260-6-3)

Dunaj X. Eugengasse 57.

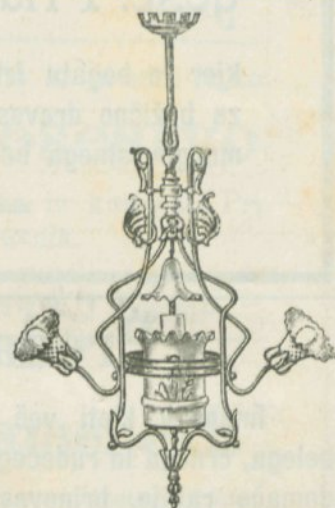
c. kr. priv. tovarna potrebščin za razsvetljavo za električno luč, plin, acetylen in petrolej
priporoča svojo bogato zalogo

lestencov, namiznih svetilk, razsvetljav za strop itd. itd. v najnovejšem slogu

in najfinejši izpeljavi, za stanovanja, hotele, restavracije, tovarne itd.

===== Za vsako sezono novosti! =====

Proračuni in ilustrovani ceniki so brezplačno na razpolago.

Specijaliteta: Petrolejske peči „Aleksander“.

**Najlepša, najpripravnejša in prav
mična darila za božič in novo leto
se dobé v prodajalni J. KRAJEC
===== nasl. v Novem mestu. =====**

Postrežba solidna!

Vsakdo naj se sam prepriča, da se

najboljši šivalni stroji

dobé edino le v manufaktorni in modni trgovini

Jos. Morauc v Rudolfovem.

===== Dobro in po ceni! =====

(279-2-2)

Cene najnižje!

Novosti za božič

in novo leto.

Tvrdba ALF. OBLAK, Rudolfovo

priporoča svojo, z najboljšim in vedno svežim špecerijskim blagom založeno trgovino.

Za božično drevesce in novo leto

ima na izbêro vsakovrstnih sladkornih izdelkov, kakor: piškotov, fondantnih in čokoladnih bonbonov itd.

Pisalno orodje in šolske potrebščine.

Posebno se še priporoča velika zaloga vsakovrstnih igrač, mičnih punčik, spijočih in jokajočih, konjičkov, pajacov, železnic itd.

(268-2-2)

Nizke cene!

Dobro blago!

Zdravje je največje bogastvo! — Zdravje je največje bogastvo!

(266-20-2)

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nedosegljive „Kapljice sv. Marka“ se uporabljajo za zunanjo in notranjo uporabo. Osobito odstranjujejo trganje in koljenje po kosteh, nogah in rokah, ter izlečejo vsaki glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejujejo izmečke, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženejo velike in male gliste, ter vse bolezni, izvirajoče od glist. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter kóliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse bolezni, izvirajoče od mrzlice. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in madronu, radi tega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmetijski hiši.

Dobiva se samo: Mestna lekarna, Zagreb. — Raditega naj se naroča naravnost pod naslovom: „Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 50, poleg cerkve sv. Marka.“

Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj kakor 12 steklenic se ne pošlje. Cena je naslednja in sicer franko postavljeno na vsako pošto:

1 ducat (12 stekl.) 4 K — v		3 ducati (36 stekl.) 11 K — v
2 ducata (24 stekl.) 8 K — v		4 ducati (48 stekl.) 14 K 60 v
5 ducatov (60 stekl.) 17 K — v		

Na razpolago imam na tisoče priznanih pisem, katerih mi ni mogoče radi pomanjkanja prostora navesti. Zato navajam samo imena nekaterih gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim vspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretičič, učitelj; Stjepan Barić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Janko Kišulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljanić, seljak; Sofija Vukelić, šivilja itd. itd.

MESTNA LEKARNA, Zagreb, Markov trg št. 50, poleg cerkve sv. Marka. Ustanovljeno leta 1360.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v AMERIKO je s parniki

„Severonemškega Lloyd“

iz

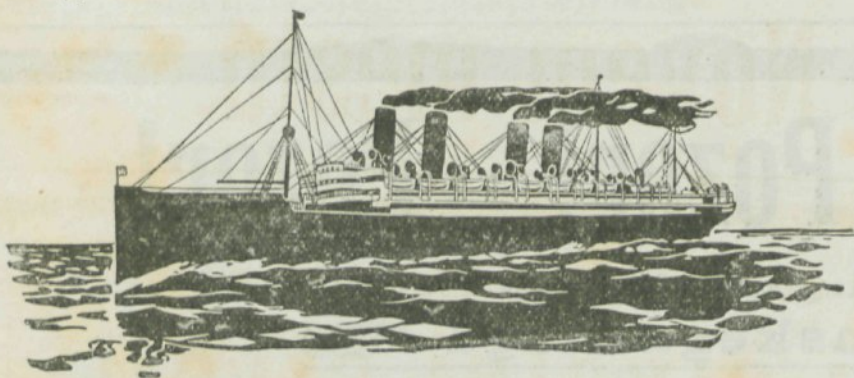
BREMENA

v

NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki: Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm d. Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5—6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

(249-3-3)

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa, potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno.

Postrežba pošena, reelna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države, kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Waschingon, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Pozor! Berite!

!! Hotel „ILIRIJA“ !!

✂ **Ljubljana** ✂

✂ Kolodvorske ulice št. 22

2 minuti od južnega kolodvora.

Shajališče vseh Dolenjcev in Belokranjcev.

Udobni restavracijski prostori, moderno urejena kavarna z dvema najnovejšima biljardoma ameriškega sistema, lepo nanovo urejene sobe za prenočevanje. — Kopalne sobe v hiši. — Točijo se najboljša štajerska naravna vina, pristni dolenjski cviček iz Gadove peči, kakor tudi fina metliška vina. — Izborna kuhinja.

✂ Postrežba točna. Cene nizke.

Za mnogobrojen obisk prosi spoštovanjem

Fric Novak.

(270-2-2)

ŽENSKÉ LASE

zmešane in rezane, kupujem na malo in veliko. Vsaki nabiralec las naj se prepriča, da plačujem od zdaj vsekakor najvišjo ceno. Izdelujem vsa vlasuljarska dela, vlasulje (baroke), lasne verižice, kite in umetne slike iz las po najnovejšem načinu. — V zalogi imam najfinejša mila svetovnoznane tvrdke H. Kielhauser, Gradec, kakor tudi znano Bergmannovo lilijino milo z znamko „dva rudarja“. Dišave za obleko in mnogo priznana tekočino Bay-Rum, katera rabi proti izpadanju las in očiščuje prhut.

Spoštovanjem se priporočujem

Ivan Svetec, brivec in vlasuljar
Rudolfovo, Glavni trg (nasproti mestne hiše).

(234-24-4)

Vinske sode

dobro ohranjene, od 15 do 60 hektolitrov

✂ kupi po ugodni ceni ✂

(276-3-2)

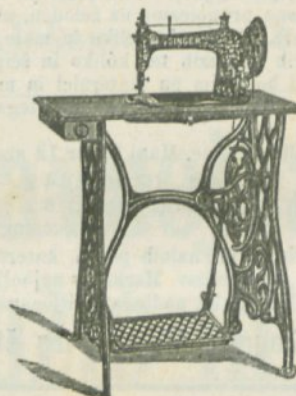
C. Germ, Rudolfovo.

== Lepo ==

(258-4-3)

posestvo

v Razburah pri Čatežu, okraj Trebnje, katero obstoji iz zidane prostorne hiše, v kateri so tri sobe, z vsemi potrebnimi shrambami, pod hišo obokani hlev (štala) in obokana klet, zraven dva svinjaka. Drugo poslopje je prostoren pôd s shrambo za slamo, zraven zopet obokani hlev (štala), pod pôdom lepo obokana suha klet, v vse te shrambe so kamniti bangarji. Zraven tega poslopja leži lep velik sadni vrt, katerega obliva gnojnica iz vasi. V bližini ste dve njivi z 38 merniki posetve, okrog je košenica in dva dela približno 3 orale gozda. Kraj prijazen in lepa lega. Naprodaj je za 4300 gld. Za polovico tega denarja se čaka pet let s 5% obresti. Pojasnila daje o tem g. Mihael Omahen, trgovec v Višnji gori, Dolenjsko. Jako pripravno je za kakega Amerikanca z rodbino.

Velika zaloga

šivalnih
strojev

vsakovrstnih sistemov, posebno

Singer-jevih.

Iste prodajam po najugodnejših plačilnih pogojih z najdalje segajočim poroštvom po najnižjih cenah.

(281-2-2)

Jos. Ogoreutz, Novomesto.

Pozor! Pozor! Pozor!

Za čas jeseni in zime se opozarja na novo veliko zalogo

✂ **zimskega blaga** ✂

ktero se bo prodajalo po jako znižanih cenah pri podpisnem v Novem mestu.

Posebno veliki izbor zimskih rut ter suknene obleke za ženske, fino črno sukno, štof, „Loden“ in vsakovrstno sukno za moške obleke.

V zalogi je tudi veliko suknenih (štofastih) in drugih ostankov, kateri se bodo prodajali, dokler bo kaj zaloge, za polovico cene.

Vnanja naročila se izvrše točno. Vzorci se na zahtevo brezplačno pošiljajo.

Zaloga je razložena razun v trgovini tudi v skladiščih (magacinih) v I. in II. nadstropju, ter dovoljeno isto vsakemu na ogled.

(214-6-6)

FRANC BOŽIČ — Glavni trg.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 50 K, na $\frac{1}{2}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{8}$ strani 10 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 24. V Ljubljani, 31. decembra 1904. Leto XXI.

Vabilo na naročbo „Kmetovalca“, oziroma k pristopu k c. kr. kmetijski družbi kranjski.

Kmetovalci so pri nas na Kranjskem, kakor v vseh slovenskih pokrajinah, v najtužnejšem položaju. Splošno ne donasajo naše večinoma zadolžene kmetije niti toliko, da bi gospodarji izhajali; oni se zato naprej zadolžujejo, ali pa obupani zapuščajo svoj dom in se izseljujejo. Vzroki temu so različni, a poglobitni vzrok je naše nazadnjaško kmetovanje, vsled česar naše kmetijstvo donasja komaj polovico tistega, kar bi moglo in moralo. Za pridnega in varčnega gospodarja, ki ume prav kmetovati, so pri nas razmere upoštevati za ugodne. Kdor si prizadeva umno in pravilno kmetovati, ne le izhaja, temveč se njega blagostanje celo množi. Iz tega sledi, da za napredek vnetemu kmetovalcu ni obupati, če mu je trdna volja samemu sebi pomagati.

Edino v samopomoči je rešitev našega kmetijskega stanu!

Kakor se mora človek vsake reči učiti, če jo hoče znati, tako se mora tudi kmetovalec učiti, kako naj si sam pomaga. Če so naši kmetovalci, zlasti kmetje, v tem pogledu doslej malo, ali niso skoraj nič naredili, ni njih krivda, temveč je krivda onih činiteljev, ki so zamudili osvojenega kmeta vzgojiti in izobraziti za samostojno gospodarjenje, za umno kmetovanje, in ga tako niso usposobili za samopomoč. Kakor moramo mladega človeka vzgajati in naobrazovati, da bo enkrat sposoben, da si sam kruh služi in si sam pomaga, tako je vzgajati tudi stanove, zlasti kmetijskega.

Prva naloga c. kr. kmetijske družbe kranjske in njenega gospodarskega lista „Kmetovalca“ je, naše slovenske gospodarje **vzbujati k napredku, jim dajati navodila za umno gospodarjenje, jim pomagati, da pri svojih namerah naredi kmetijstvo dobičkonosnejše, izkratka:**

 kmetovalce vzbujati in vzgajati za samopomoč.

Kmetijski družbi kranjski ne gre za gmotne uspehe, ker ima dovolj premoženja, da se sama vzdržuje; ona celo dohodke iz tega premoženja obrača zgolj na korist svojim udom.

Kmetijska družba želi z nabiranjem udov, oziroma z nabiranjem naročnikov na „Kmetovalca“, doseči le gori označeni namen, kajti vsak ud, vsak naročnik je nov sodelovalec za dovajanje našega kmetijskega stanu k blagostanju. To je edini cilj naše družbe, ki mora biti tudi prisrčna želja vsakega pravega rodoljuba.

Udje kmetijske družbe dobivajo za malo udnino letnih 4 K brezplačno gospodarski list „Kmetovalca“, dobivajo sadna drevesca brezplačno ali po znižani ceni, dobivajo v vseh zadevah nasvete, oziroma navodila, in družba jim po znižani ceni priskrbuje nad 50 gospodarskih potrebščin v zajamčeni kakovosti, kakor sadno drevje, semena, umetna gnojila, močna krmila, stroje itd. **S ponosom lehkó trdimo, da ni enakega zastopa v Avstriji, ki bi toliko storil za svoje ude, kakor c. kr. kmetijska družba kranjska.**

Gospodarski list „Kmetovalec“ je najstarejši slovenski list kmetijske stroke, kajti on nastopa ravnokar svoj 22 letnik. „Kmetovalec“ prinaša poučne in spodbudne narodnogospodarske in kmetijske spise iz vseh panog kmetijstva, kakor iz poljedelstva, sadjarstva, živinoreje in mlekarstva, ter neguje vinstvo v taki meri, da popolnoma nadomestuje poseben slovenski strokovni list za vinstvo. „Kmetovalec“ je prvi strokovni list v Avstriji, ki je v svojih predejih vpeljal odgovore na gospodarska vprašanja iz vrste naročnikov v posebni obliki in na poseben način. Vsled teh vprašanj in odgovorov prinaša list reči, ki najbolj zanimajo bralce, ter so naročniki nehoté listovi sotrudniki.

„Kmetovalec“ je edini slovenski kmetijski list, ki je redno opremljen z mnogimi podobami, ki pojasnjujejo posamezne spise, in ker vemo, kako dobre podobe poživljajo poučno berivo, zato je že sedaj priskrbljenih preko 100 podob za novi letnik. S tolikim uspehom v letniku 1904. priobčenemu dr. Steuertovemu spisu „Soseda Razumnika prasičja reja“ sledi v prihodnjem letniku istega pisatelja „Soseda Razumnika govedoreja“. Tudi ta spis bo pojasnjen s 60 podobami. Istotako pričnemo po novem letu objavljati zelo poučni in z mnogimi podobami opremljeni spis o poučnem potovanju kranjskih kmetovalcev v Švico. Odslej bomo perutninarstvu, ki je za Slovence velevažna kmetijska panoga, a je bila doslej, žal, popolnoma zanemarjena, posvetili veliko pozornost.

Sotrudniki „Kmetovalca“ so vsi najboljši slovenski kmetijski veščaki.

„Kmetovalec“ je strogo gospodarski list, čigar prvi in edini namen je spodbujati slovenske kmetovalce k potrebnemu napredku v kmetijstvu; on se nikdar ne dotika niti z besedico politike; zato naj ne bo slovenskega gospodarja, ki bi ne bil naročen na ta list, ki mu je odkritosrčen prijatelj, kažipot pri gospodarjenju in svetovalec ob vseh prilikah njegovega gospodarskega življenja.

Udnino, oziroma naročnino v znesku 4 K je pošiljati pod naslovom:

C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

Gospodarski list „Kmetovalec“ izhaja po dvakrat na mesec najmanj na poldrugi poli te oblike, prinaša spise s podobami in je tako urejen, da so inserati in tržna poročila posebej. Vseletna naročnina znaša 4 K.

Soseda Razumnika prasičja reja je naslov ravnokar izišli, 153 strani obsegajoči knjigi s 44 podobami, ki jo je izdala c. kr. kmetijska družba v Ljubljani. Na izredno poljuden način v obliki pogovora s sovaščani razklada, poučuje, bodri in svari Razumnik svoje sosede glede prasičje reje, spodbija napačne ugovore in napeljuje k umni in pravi prasičji reji. Na ta način se razpravlja v 43 poglavjih vse, kar se tiče vzreje, reje, krmljenja in oskrbovanja prasičev, pomoči pri porodu, ter o pglavitnih navadnih in kužnih boleznih pri prasičih. V knjigi se upošteva izključno sama praksa; nerazumljivih reči ni nič, in tam, kjer se mora kaj vednostnega povedati, je vedel pisatelj izvirnika res tako mikavno in poljudno razložiti, da mora vsakdo razumeti. Kmetijska družba je izdala knjigo v svrhu pospeševanja prasičje reje, zato ji je nastavila ceno samo na 1 K s poštnino vred, dasi nemški izvirnik stane 3 K. Knjiga se naroča pri omenjeni družbi ter je denar naprej poslati.